

ARADI KÖZLÖNY

Administrator delegat:

Dr. STAUBER JÁNOS

Proprietar: Societatea Anonimă p. editura ziarului Aradi Közlöny, inreg. in Reg. Publ. Periodice sub No. 10/1-1938, Trib. Arad.

ARAD, ANUL 55, No. 4

1940. január 6., szombat.

Redactor responsabil:

SZ. JAKAB GÉZA

Roosevelt

Valahányszor csak megszólal tengerentúlról Roosevelt elnök hangja, bizakodva és elbűvölten hallgatiák a földkerekség minden pontján mindazok, akik a jog uralmának helyreállítását várják. Az amerikai kongresszus harmadik ülészakájának megnyitásánál mondott üzenete nemcsak a kongresszusnak, hanem az egész emberiségnek szóló üzenet volt. Hitvallás a demokrácia mellett, olyan időben, amikor divatos jelszavak szeretik kegyetlenül megtépázni ennek a kormányzati rendszernek legszentebb eszményét. Az erószak bölcsélete ellen szállt sikra az az ember, akinek kezében talán a legnagyobb földi hatalom összpontosul. De Roosevelt nem volt sohasem a hatalom megszállója. Tündöklő helyzete nem szédítette el. Nem tartozik azok közé, akik magas polcra jutva felejtik korábbi elveiket s göggel és zsarnoksággal alantasaik megalázására és elnyomására használják hatalmukat. A világ legnagyobb nemzetének ura nem lett bálvány, nem vált félistenné, egyszerű ember maradt. Kormányzásában egy cél vezérli: az ember jóléte. Amikor nemzetéről, népről, tömegről beszélnek s a népet, vagy a nemzet nagyságát emlegetik, rendszerint megfellebbeznek éppen azokról, akik a népet alkotják: az egyes emberről. Roosevelt szívében is él a tömegek sorsáért való aggodás. Csakhogy ő nem nyájként tereli az embereket, hanem minden egyes ember, minden egyes család sorsának javításával igyekszik az összesség javát szolgálni. Áldást és örömet vinni minél több házba: ez Roosevelt programja. A szociális jóvátétel eszközeit használja céljai megvalósításánál. A vagyoni egyenlőtlenségeket mérsékelni akarja, a szegények helyzetén a gazdagok rovására kíván segíteni. Természetes, hogy nem lehet olyan népszerű, mint a diktátorok. Hogyan is szerethetnék őt azok, akiknek jövedelmük 60-80 százalékát elveszi adóban? De az „elfelejtett ember”, akit szerinte a nemzetnek fel kell kutatnia, mert „nagyon is sokat foglalkoztak intézményekkel és nagyon keveset az egyénnel”, már régóta szívébe zárta ezt a mindig mosolygó férfit, aki nem arra törekszik, hogy félicnek tölje, hanem, hogy szeressék.

Egészen természetes, hogy ez az ember, aki mélysegesen individualista, amikor választania kell két világnézet, két rendszer között, csak azt választja, mely a szabadságon alapul és elveji a másikat, melynek alapfőelve az a parancs. Az európai züllt viszonyokat, a forradalmakat, diktatúrákat, háborukat, szerinte nem a demokrácia idézte elő, hanem az a körülmény, hogy rosszul használták fel a szociális és gazdasági erőket. Az ő vezetése alatt álló Amerikában az erők helyesebb felhasználása folyik. Roosevelt is, mint mindazok, akik a kapitalista gazdálkodási rendszer nem tartják meg örökre hajálániféltnek, tisztában van azzal, hogy a rendszer fenntartása képtelenül szűkséges teszi bizonyos korrekatívumok keresz-tülvitelét. E javításokat és pótlásokat: félelem nélkül, céltudatos, jól megfontolt és előrejelző intézkedések sorozatával hajtja végre s nem törődik vele, ha a mammut-jövedelmek élvezőit elkeseríti nyereségeik korlátozása. Akik az élet napos oldalán sütkéreztek, azok talán haragszanak rá, mert ő kezdte el fogva inkább a mélysegek felé fordította figyelmét.

Emil Ludwig, aki korunk számos nagy emberéről írt remekbekerült tanulmányokat, Roosevelt-ről írt könyvében elevenítő erővel járja elénk nemcsak az elnök jellemét, de életmódjának és környezetének külső vonásait is. Az ő megfigyelésin keresztül pompás képen bontakozik ki előttünk mindez, ami Roosevelt életéhez tartozik.

Zöldelő fák között, bársony-pázsitos park közepén rejtőzik az elnöki ház Washingtonban. Mig minden más uralkodói palota bejárata előtt

Mindjobban kidomborodik az olasz külpolitika kezdeményező szerepe Délkelet Európában

Általános érdeklődés kíséri az olasz és magyar külügyminiszterek találkozóját — London és Páris nem tárgyal békéről, csak Ausztria, Lengyelország és Csehszlovákia állami létének visszaállítására és a Finnország elleni támadás beszüntetése esetén

Elnök diplomáciai tevékenység a háboru okozta legújabb nemzetközi helyzet alakulása kapcsán

Róma. (Rador.) A Stefani-iroda jelenti: Most már nyilvánvalóan látható, hogy mi volt a célja azoknak az angol és a francia sajtó által terjesztett híreknek, amelyek szerint Németország és Oroszország, vagy pedig valamely más semleges nagyhatalom békekezdeményezést tett volna az utóbbi napokban. Ezek a hírek ugyanis alkalmas alkalmat adtak a francia lapoknak annak a kihangsúlyozására, hogy a francia kormány csak abban az esetben hajlandó béketárgyalásokat kezdeni, ha helyreállítják Ausztria, Csehszlovákia, valamint Lengyelország függetlenségét, ugyancsak, ha Hitler és a nemzeti szociálista párt többi vezetői átadják helyüket, másrészt pedig a német nép megfelelő biztosítékot ad arra, hogy a nemzeti szociálista, imperiaizmus nem ismétlődik meg Franciaországban csak ebben az esetben teszi le a fegyvert.

Ugyancsak a Stefani-ügynökség, Csáky magyar külügyminiszter Velencébe való érkezéséről a következőket közli: A magyar külügyminiszter Berthelty Tibor kabinetfőnöke kíséretében péntek délihen különvonaton Velencébe érkezett. A pályaudvaron az olasz külügyminiszter, a főszer-tartásmester, a velencei magyar konzul, a város-katonai és polgári hatóságainak több vezetője fogadták. Az ifjú faszisták állítottak a perронon fegyveres díszőrséget. A pályaudvart a két állam-zászló díszítették. Csáky gróf a fogadtatás után motorcsónakon szállóba ment.

A párisi Havas-ügynökség közli ezt a hírt és hozzáteszi, hogy a magyar külügyminiszter Velencében fog találkozni gróf Ciano olasz külügyminiszterrel, aki ma este utazik el Rómából Velencébe.

szesz vigyázz-ba merevedett, őrtálló katonák alakjait láthatjuk, itt szelid, szürke mókások ug-rándoznak vidáman a ház körül. Benn a házban tarka ruházatu csinos titkárnők suhannak végig a folyosókon. Ők selejtezik a napi 4000 levelet, az elnök postáját. Persze minden levél nem juthat el Roosevelthez, de nagyon sokra személyesen diktálja a választ. Maga a ház színe állandóan visszahangzik a nevetéstől. A szobákból vidám kacagás hallatszik. A ház urának egyéniségéből árad ez a derű. A legjellegzetesebben nyomja rá bélyegét az egész Fehér Háza. Rooseveltnek szíve és humora van. Derűs világszemlélettel nézi a dolgokat s az embereket. Lejárnak ez az aranyos vidámsága segítette át élete fájdalmas korszakán, amikor úgy látszott, hogy örökre teljesen béna marad a gyermek-paralízis következtében, mely férfikorában tört rá. Politikai barátai titkolni igyekeztek betegségét, mert attól tartottak, hogy az amerikai nép elől lehetnéne lenne téve, ha megtudják. A bénaság később lényegesen gyógyult. Maga Roosevelt — ellentétben II. Vilmos császárral, ki évtizedeken keresztül rejtgette nyomorék félkarját — sohasem csinált titkot testi fogyatékos-ságából. Mikor az elnökválasztás előtt ellenfelei azt a kortes-eszköz használták ellene, hogy bénasága miatt nem alkalmas az elnöki tiszttség betöltésére, szűkségesnek tartotta, hogy az egész nemzet előtt teremtsen világosságot a maga személye iránt. A newyorki akadémiája elnöke orvosi bizottságot alakított, mely hefeken át tartó vizsgálat után kiállította a bizonyítványt, hogy Roosevelt ereje és kitartása lehetővé teszi, hogy a köz- és magánélet minden követelményének megfeleljen. Roosevelt jó emberismerő volt, mikor alávetette magát a vizsgálatnak, mert tudta, hogy a fogyatékos, gyenge testben lakozó szellemi erő kétszeresen becsülésreméltó.

Az eszközök, melyekkel Roosevelt a válságba

juport amerikai gazdaságot talpraállította s a nyomor megszüntette, nem tartoznak a kollektív gazdasági rendszer eszközei közé. Annak épen három legfontosabb alapeleme: az ipar, a földművelés és a külkereskedelem államosítását nem vitte keresztül. Csak a tervgazdálkodást és az állami ellenőrzést léptette életbe. Ez óriási jövedelmek élvezői ha keseregnek is megcsappant bevételek felett, magukban kénytelenek elismerni, hogy e rendszer bályokkal sokkal nagyobb megrázkódásoktól sikerült megmenteni őket.

A háborunak alig van kértelhetőbb ellensége, mint Roosevelt. Tisztában van azzal, hogy a mai civilizáció mellett egyik állam léte szorosan összefügg a másikéval s nem lehet többé közömbösen, páholyból nézni a tűzveszt. Elválaszthatlan kapcsolatban élnek egymással a népek s az elszigeteltség politikája többé nem lehetséges. Mennyi bajt okozott épen az önellátási törekvés! Roosevelt mondotta: „Az elzárkózás és a semjégeség nem nyújt menekülést. A békeszerető népeknek vállvetett erőfeszítésben kell találkozniuk. Ha járvány tör ki, a társadalom azt követeli, hogy a beteget vesztéggár alá helyezzük, nyomódon előzve meg a veszedelem terjedését. A háboru is ilyen ragály. Olyan államokat és népeket is utóérhet, melyek eredetileg távolesetek a veszedelem fészke-től.”

Ugyancsak ő mondotta, amikor 40 éves korában gyermekparalízisban megbetegedett: „nevetésges, hogy felnőtt ember ne tudjon legyőzni egy gyermekbetegséget”. Vajjon a háboru is, ránkignardt öröksége annak az évezredek előtti kornak, melyben csak az erősebb ökö, az erősebb fog számított, nem gyermekbetegsége az emberiségnek? Ősi, vad indulatait, vérengző ösztöneit ne tudná legyőzni az ember? A siker akarása már fél-siker — ez a mondas is Roosevelt-től származik. (F. L.)

Középeurópa napirendi kérdésel Csáky gróf magyar külügyminiszter veencei látogatásának tengelyében

Róma. Az egész olasz sajtó rendkívül nagy figyelmet szentel Ciano gróf és Csáky gróf veencei találkozásának. A Giornale d'Italia már részleteket is közöl a találkozóról és eszerint a magyar külügyminiszter a Danieli-szállodában száll meg és még szombaton délelőtt megbeszélést folytat Ciano gróffal.

Szombaton este díszelőadás lesz a Teatro Feliceben Csáky gróf tiszteletére.

A lapok részletesen ismertetik az angol sajtó megjegyzéseit gróf Csáky István olaszországi utjával kapcsolatban. Jól tájékozott

Római politikai körökben nagy fontosságot tulajdonítanak a kipróbált olasz-jugoszláv-magyar barátságának és azt a meggyőződésüket fejezik ki, hogy ez az összhang egy tényleges délkelet-európai együttműködés alapja lehet.

Az egész olasz sajtó vezető helyen foglalkozik Csáky gróf látogatásával és a legújabb hírek szerint a magyar külügyminiszter nemcsak a szombatot, hanem a vasárnapot is Velencében tölti.

A római esti lapok szerint a találkozás előterében a magyar-jugoszláv politikai egyezmény létrehozásának kérdése áll. Ezt az egyezményt később olasz-jugoszláv-magyar megállapodássá változtatják.

A lapok állítása szerint Ciano gróf legutóbbi budapesti látogatása alkalmával a magyar-jugoszláv viszony alakulásáról is behatóan tájékozott és ez alkalommal hangzott el Csáky gróf nevezetes mondanéja:

— Barátaink barátai, a mi barátaink is. Az angol sajtó szerint a jugoszláv-magyar megállapodás teljessé tenné az olasz-jugoszláv-magyar egyezményt. Ennek a háromoldalú egyezménynek óriási jelentősége lenne a béke és a Kárpátok medencéjének helyzete szempontjából.

Róma. (Rador.) A Havas-ügynökség értesülése szerint gróf Csáky magyar külügyminiszter valószínűleg Velencéből Rómába is ellátogat, ahol Mussolini miniszterelnök kihallgatáson fogadják.

Belgrád. Jugoszláv körökben nagy érdeklődés nyilvánul meg Csáky magyar külügyminiszter olaszországi látogatása iránt, mert ezek a körök

őszintén óhajtják, hogy sikerüljön baráti egyezményt kötni Magyarországgal. ezenkívül több más fontos kérdés is megoldásra vár a lapok szerint. Ezek közé tartozik a magyar-román viszony, Magyarország viszonya a Balkán-államokhoz, a Törökországgal létrejött angol-francia megegyezés és más problémák.

A belgrádi lapok feltűnő formában közlik Csáky István gróf látogatásának hírét és a Politika című lap értesülése szerint, a megbeszélések főtárgya a román-magyar közeledés ügye lesz.

London. (Reuter.) Mussolini elkészült a Délkelet-európa új alapokon való átszervezésére irányuló tervével, amelynek első része Románia és Magyarország kapcsolatainak jobbátételéből áll.

A Duce őszintén óhajtja, hogy a két szomszédos állam között mielőbb megértés jöjjön létre és ez irányú óhajtát tudomására hozta a két ország kormányainak.

London. A Reuter távirati iroda jelenti Budapestről: Csáky gróf magyar külügyminiszter Olaszországba utazik, ahol Ciano gróf olasz külügyminiszterrel nagyfontosságú tárgyalásokat fog folytatni. A látogatást hivatalosan magánjellegűnek tüntetik fel, de angol politikai körökben tisztában vannak azzal, hogy

a magyar külügyminiszter váratlan utja a legújabb nemzetközi eseményekkel függ össze és hogy a magyar-olasz barátsági viszony még sohasem volt annyira szoros, mint jelenleg.

Magyarország igen jól tudja — hangoztatja a

Reuter-iroda — hogy abban a pillanatban, mikor a szovjet katonaság a Kárpátokig vonul előre.

Olaszország lett az az állam, amely a leghatékonyabban tudja Magyarországot segítséghez juttatni.

Róma 6rtáll

Bern. A Bund című svájci lap értesítése szerint, a jelen pillanatban nincsen szó arról, hogy Róma, Washington vagy XII. Pius pápa újabb békeakciót kezdeményeztek volna. A lap

Mussolini nagyszabású tervet készített a délkelet-európai államok egymásközti viszonyának rendezéséről

London. (Dunaposta.) Az angol fővárosban elterjedt értesülések szerint Mussolini nagyszabású tervet készített a délkelet-európai államok egymásközti viszonyának rendezéséről. A British United Press római tudósítója szerint Olaszország meggyőződése az, hogy Délkelet-európa valamennyi állam számára a legnagyobb biztonságot, megértést az együttműködést és az együttes fellépést jelenti.

Róma meg akarja óvni a Balkán függetlenségét és sérthetlenségét

Velence. (Rador). Péntek délelőtt 11 óra 45 perckor kőnyvonattal megérkezett Velencébe Csáky István gróf magyar külügyminiszter. A magyar államférfit a kormányhatóságok ünnepélyes fogadtatásban részesítették.

Velence. Az olasz lapok közlik Csáky gróf fényképét és részletesen ismertetik olaszországi tartózkodásának programját. Eszerint a külügyminiszter két napot tölt Velencében és aztán továbbutazik San Remobá. A Messagero azt írja, hogy a veencei színházban szombat este fényes díszelőadást rendeznek és ezen bemutatják Resnighi „Láng” című operáját, de a két nap alatt más ünnepségeket is rendeznek.

A magyar külügyminiszter látogatásának a mostani körülményekre való tekintettel politikai jelentősége tulajdonítanak. Bár még nem adtak ki róla semmiféle hivatalos közleményt, de bizonyos, hogy a magyar külügyminiszter olaszországi tartózkodása során megbeszélést fog folytatni Ciano gróf olasz külügyminiszterrel.

A német lapok is hosszasan foglalkoznak Csáky István gróf látogatásával és annak várható eredményeivel. Valamennyi lap úgy tudja, hogy Csáky gróf olaszországi megbeszéléseinek főtémája a magyar-jugoszláv viszony kérdése lesz. A berlini lapok megállapítják, hogy, bár a két ország viszonya mind szo-

szerint Washington és a Vatikán közeledése inkább azt a célt szolgálja, hogy a kommunis tagellenes arcvonalat kiszélesítsék.

Róma. Olasz politikai körökben hangsúlyozták, hogy a moszkvai olasz nagykövet visszahívása nem jelenti a Szovjettel fennálló diplomáciai viszony megszakítását.

Bern. A nemzetközi sajtó nagy figyelmet szentel Olaszország kommunis tagellenes magatartásának és annak, hogy ezen véleményét mind erélyesebb módon hivatja kifejezésre. A „Bund” című svájci napilap a legnevezetesebb eseménynek tartja az olasz hivatalos álláspontot a szovjet előretörés megakadályozására és arra nézve is, hogy a Vatikánnal összehangban és együttműködve tevékenykedjenek végetvetni a szovjet-veszedelemnek.

rosabbá válik, eddig nem jött mégsem létre közöttük barátsági szerződés.

A francia lapok is nagy érdeklődéssel figyelik a magyar külügyminiszter utazását. A Paris Midi azt írja, hogy

Olaszország és Magyarország azon fáradozik, hogy a jelenlegi válságban megóvják a balkáni körzet függetlenségét és sérthetlenségét.

Magyarország igen exponált helyzetben van, amiért Oroszország szomszédoságába került, de megnyugtatólag hat az a többszörös olasz kijelentés, hogy abban az esetben, ha a Szovjetnek a Kárpátokon túl terjedő szándékai lennének, ez Olaszország számára is háborus okot jelentene.

Február 8-án összeül a Balkán-szövetség tanácsa?

Bern. A Havas-ügynökség levelezője úgy tudja, hogy Gafencu román külügyminiszter, minij Oroszország és Bulgária egy-egy kiküldöttje is részt vesz megfigyelőként. Az ülésnek kiemelkedő fontossága lesz, tekintettel az európai helyzetre.

Belgrád. A Balkán-szövetség ülése február 8-án lesz Belgrádban. A jugoszláv fővárosban megtartandó Balkán-szövetség ülésén Olaszország és Bulgária egy-egy kiküldöttje is részt vesz megfigyelőként. Az ülésnek kiemelkedő fontossága lesz, tekintettel az európai helyzetre.

„A délkelet-európai államok csak veszíthetnek azzal, ha belekeverednek a háboruba” — írja a Berliner Börsenzeitung

Berlin. (Dunaposta.) A Berliner Börsenzeitung című nagy német lap Délkelet-európa kérdésével foglalkozik. „A délkelet-európai államok legfontosabb felismerése az, hogy csak veszíthetnek azzal, ha háboruba keverednek és hogy minden erejükkel arra kell törekedniük, hogy békésen oldják meg a közöttük fennálló kérdéseket. Az ideig-óráig tartó feszült

ségek nem cáfolják meg ezt az igazságot. A Délkelet-európaival szomszédos nagyhatalmak világos állásfoglalása és maguknak a délkelet-európai államoknak eddigi politikája tette lehetővé, hogy a szomszédos harcok ellenére ezek az államok a gazdasági építmunka és a politikai kérdések tisztázása terén jelentékeny előrehaladást tettek.

Berlin elégedetlen . . .

Berlin. A német lapok csak ma foglalkoznak részletesen Roosevelt kongresszusi beszédével. A lapok éles bírálatban részesítik az elnök beszédét, amely megállapíthatóan rendkívül kedvezőtlen benyomást keltett a Harmadik Birodalomban. A lapok szerint a demokrácia mint államforma csődöt mondott. A német sajtó visszautasítja azokat a burkolt támadásokat, amelyeket az elnök beszédéből lehet kiolvasni Németország és Oroszország ellen.

A Deutsche Diplomatisch Politische Korrespondenz válaszulva Roosevelt parlamenti megnvító beszédére, megállapítja, hogy a köztársasági elnöknek az amerikai semlegeségi törvényből kellett volna kiindulnia, amelynek követelését szükségesnek tartja az amerikai nép. A lap szerint éppen azok a nagyhatalmak, amelyek olyan szívesen szeretnek a szabadság védelmezőiként szerepelni, nem riadnak vissza attól, hogy a 19-ik, sőt a 20-ik században is olyan módszereket alkalmazzanak, amelyeket Németország szemére vetnek. Ezek

nek a hatalmaknak nincs joguk Németországot vádolni. A lap szerint a nyugati hatalmak ki akarják terjeszteni a háborút. A német kormány félévvel később elsősorban Anglia eljárását bírálva, végül a következőket írja:

Amerika nem követelheti, hogy a többi népek amerikai módra rendezzék be életüket, és hogy Amerika egyirányú magatartását tekintse irányadónak a háborus kérdésekben.

Berlin. A külügyminiszter lapja, a Berliner Börsenzeitung, éles hangon bírálja a semleges államoknak Németország ellen tanúsított magatartását. A tegnapi támadások kizárólag Belgium és Hollandia ellen irányultak, melyek — a lap megállapítása szerint — kompromittáltak magukat a Népszövetség legutóbbi ülésén és akarva nemakarva tettestársává váltak a nyugati hadviselőknél. Németország nem fogja elfelejteni Belgium és Hollandia ezen viselkedését.

Berlin. A Völkischer Beobachter jelentése szerint az angol-francia-török vezérkarok

tanácskozásainak célja, hogy kiterjesszék a háborút a Fekete-tengerre és Előázsziára. Új krími háboru van készülöben — írja a német hivatalos lap. — A terv az, hogy a francia flotta már legközelebb befut a Fekete-tengerre

Németország minden áron fokozni akarja a termelést

Berlin. (Rador). A gazdaságpolitika vezetésének egységesítéséről a Deutsche Allgemeine Zeitung azt írja, hogy

a totális hadigazdálkodás vezetésének egy kézbe való helyezése azt jelenti, hogy a gazdasági erők egységesítésében a győzni akarás nyilvánul meg.

Németország ellenségeinél gazdasági khaosz nyilvánult meg, ami a birodalomban nem fordulhat elő. A Berliner Börsenzeitung szerint

Németországnak gazdasági téren óriási előnye van Franciaországgal és Angliával szemben, hála a négyesztendőssérvnek, ami nem csak üres szóbeszéd, hanem a német gazdasági erők növekedését jelenti, miután a győzelmi akarat megingathatatlan. Ennek elérése céljából

a termelést mindenáron fokozni kell és a végrehajtás központosítása biztosítja a hozandó határozatok gyors megvalósítását.

London így látja a helyzetet. . .

London. (Rador). Göring tábornagnak a német háborus gazdálkodás legfőbb főnökévé való kinevezése az angol sajtó szerint elsőrendű fontosságú esemény. A Daily Herald megállapítja, hogy

Göring a német birodalom mind jelentősebb személyjévé válik, míg Hitler kancellár csak a politika nagy vonalait állapítja meg.

A lap szerint a blokád hatása egyre jobban éreztetővé válik Németországban és most már

bizonyos, hogy Oroszország semmily sem szállít a német birodalomnak, az árak rohamosan kezdenek emelkedni és az infláció elkerülhetlenné válik.

A Financial News írja: A Német Távirati Iroda legutóbb hivatalosan közölte, hogy Németország háborus gazdálkodásának intézését teljesen Göringre bízták. A háborus gazdasági minisztert rendkívüli felhatalmazásokkal látták el, hogy ezek a felhatalmazások lényegében mire vonatkoznak és milyen keretben mozogtak, erre nézve a hivatalos jelentések nem nyújtottak tájékoztatást. Csupán annyit közöltek, hogy

Göringnek legfontosabb feladata abból fog állni, hogy ellensúlyozza azokat a károkat, amelyeket az angol tengeri blokkád Németországnak okoz.

Az Egyesült Államok szerepe a béke megszervezésében

Newyork. (Rador). A Newyork Times vezércikke „Valóban nem propaganda” címmel vezércikkben foglalkozik lord Lothian washingtoni angol követ chicagói beszédével. A lap hangsúlyozza, hogy angol diplomata sohasem beszélt olyan őszintén az amerikai néphez, mint Lothian lord. Beszédének hangja nagyon eltért attól, amit Berlinben használnak. Ez a beszéd megvilágította, hogy Nagybritannia készen áll lemondani a világhatalomról a demokrácia civilizáció és a világ biztonsága érdekében. Bizonyos az is, hogy Lothian lord épp úgy, mint Roosevelt elnök nem bíznak a hosszú ideig tartó rendezésben, ha az Egyesült-Államok nem vesz részt a béke megszervezésében.

Hatalmas hadfelszerelést hajt végre az USA

Washington. Roosevelt köztársasági elnök a jövő évi költségvetés vitája során hatalmas beszédet mondott. Kijelentette, hogy

a polgárságnak a jövő évben sokkal nagyobb terhet kell viselnie.

A költségvetés két milliárd dollárt irányoz elő. Ebből 450 millió esik a hajóhadra és a szárazföldi hadseregre. Beszéde során a köztársasági elnök rámutatott arra, hogy

a jövő évben hatalmas arányú közmunkákat hajtának végre, amelyek lehetőségget nyújtanak 1.350.000 munkanélküli alkalmaztatására.

Több szociális reformot sorolt fel és megállapította, hogy az Egyesült-Államok az egész világ legdemokratikusabb országa. Majd az állami bevételekről szólva, megállapította,

és a francia—angol haderő a törökökkel egyetemben támadást indít a kaukázusi olajvidékek ellen. A hadműveletek végső célja a Németország ellen folytatott gazdasági háboru megkönnyítése.

hogy azok 96 százalékkal növekedtek. Az Egyesült-Államok államadóssága 57 milliárd 500 millió dollár. Ez az összeg bár igen nagy-nak látszik, még sem jelent az Egyesült-Államok számára nyomasztó megterhelést. A háborus kiadások 25 százaléka a hajóhadnak jut.

A jelenleg építés alatt álló 120 hadihajón kívül még újabb 25 hadihajó építésére adott megrendelést az amerikai kormány. Az épülőfélben levő hajók között van két csatahajó, két repülőgép anyahajó, 12 páncélos cirkáló, husz torpedóromboló és torpedóüző és több mint 60 tengeralttjáró.

A költségvetésbe 100 millió dollárt vettek fel, amely összegért Finnországnak hadianyagot szállítanak.

Az USA tengerészeti minisztere tegnap azt javasolta a kamarában, hogy adjanak felhatalmazást Roosevelt köztársasági elnöknek arra, hogy szükség esetén az állam biztonsága érdekében hajókat, gyárakat és anyagokat rekvirálhasson.

A tengerészeti miniszter emlékeztet arra, hogy 1917. márciusában az Egyesült-Államok háboruba lépése előtt Wilson elnök is ugyan-

Kitart a hadiszerencse a finn fegyverek mellett

Kopenhága. Az itteni lapok arról adnak hírt, hogy a finn csapoknak mára virradó éjjel óriási fényzórók segítségével sikerült feltartóztatni a kareliai tavak jegén előnyomuló és ott átkelni akaró orosz csapatokat. A fényzórók nappali világosságot borítottak a területre és nagy reményeket keltettek a szovjets csapatok körében, amelyek azt hitték, hogy az éjszakai sötétség leple alatt át tudnak kelni a tavak jegén. A finn tüzérség megsemmisítő pergőtűzet zúdított a jégre, amely sok helyen betört és az orosz csapatok nagyrésze megsemmisült.

A lapok jelentése szerint több ezer orosz katona lelte halálát a tavak jeges vizében.

A finn légiflotta a murmanszk-i vasutvonalat teljesen használhatatlanná tette, miáltal megszünt az összeköttetés Leningrad és az észak-finnországi orosz front között.

Stern tábornok, akinek Mereskovot alárendelték, olyan intézkedéseket léptetett életbe, amelyekből az látszik, hogy a tábornok el-

Svédország és Norvégia álláspontja

Oslo. (Rador.) A Stefani-iroda jelentése szerint az oslo lapok megírják, hogy Norvégia nem fogja megengedni, hogy idegen hatalom norvég területen támaszpontokat létesítsen Finnország megsegítése céljából. Az Aften Posten leszögezi, hogy Norvégia az 1907. évi hágai egyezmény értelmében segíteni fogja Finnországot és megengedi hadianyagok és

ilyen felhatalmazást kapott. Ebből azonban még nem kell arra következtetni, hogy az Egyesült-Államok a háboruba való belépésre készülne.

Newyork. (Rador.) A Life nevű folyóiratban Elliot azt írja, hogy az amerikai üzemekben ezidőszent 2010 repülőgépet építenek, melyeket a tavasz folyamán szállítanak le Anglia és Franciaország részére. Tovább 3300 repülőgép még ez év folyamán kerül leszállításra.

Kormányválság Belgiumban

Brüsszel. A belga kormány pénteken délelőtt lemondott. Lipót király ismét Pierlot-t bízta meg a kormány megalakításával. Politikai körökben azzal magyarázzák Pierlot kormányának lemondását, hogy a miniszterelnök szabad kezet kívánt biztosítani munkatársai személyének megválasztásában.

Élelmiszerjegy-rendszert alkalmaznak Olaszországban

Róma. Hivatalosan jelentik, hogy a legközelebbi napokban élelmiszer-jegyeket bocsátanak szét a lakosság között. Ugy mondják, hogy az intézkedésnek csak elővigyázatossági jellege van, minthogy az élelmiszert egyelőre nem adagolják. Február elsejével azonban ismét forgalomba hozzák a kávé, amit ezentúl, ha korlátozott mennyiségben is, de újból árúsítanak majd Itáliában.

van készülve arra, miszerint a harcok Leningrad felé is áttérjednek.

Délfinnországban tegnap a jó légköri viszonyokat a szovjet repülők arra használták fel, hogy a nagyobb finn városok polgári lakosságát bombázzák. A finn repülők viszont az északi fronton átrepülve orosz területen haditámaszpontokat bombáztak nagy sikerrel. A háboru öt hetének mérlege igazolja, hogy a szovjet óriási ember- és hadianyagvesztése semmi gyakorlati eredménnyel nem járt, mert

az orosz haderők ma is csak a kiinduló pontokon tartózkodnak.

Egy azonban biztos, hogy az oroszok az előre beharangozott villámháborút már elvesztették.

Moszkvából érkezett jelentés szerint a Szovjet legfelsőbb haditanácsa, Budienj tábornokot nevezte ki a Finnország ellen operáló hadsereg főparancsnokává. Budienj tábornok, aki már a világháboruban is vezényelt hadsereget, már elindult a frontra.

fegyverek átszállítását területén, mert ez ellen harmadik hatalomnak tiltakozni nincs joga. Svédország és Norvégia már elhatározták Finnország megsegítését, nem hivatalosan azonban tiltakoznak a csapatok esetleges átszállítása ellen.

(FOLYTATÁS AZ 5-İK OLDALON)

URANIA Telefoncím: 1232.

Ma világsláger-premier!

Az utóbbi évtized leghatalmasabb technicolor (színes) filmóriása!

„DODGE CITY“ (A bűnösök városa)

ERROL FLYNN a filmvilág legrómantikusabb alakja

OLIVIA DE HAVILLAND és ANN SHERIDAN, a sex-appeal királynőjével.

Rendezte: Kertész Mihály, aki ugyanebben a szereposztásban vitte halhatatlan sikerre a „41-es Brigád” és a „ROBIN HOOD”-ot.

... a XIX-ik század bűnőktől fertőzött BABYLON-jában játszódik le a minden idők legnagyobb és legizgalmasabb filmalkotása, melyben a milliós kiállítás, tízezres tömegjelenetek, lebilincselés, egymást kergető történetek a némafilmek őszinte sikerére emlékeztetnek és a modern technika, újfajta színészi eljárások, stb. felokozásával örök emlékként fog élni bennünk...

Előadások: Szombat és vasárnap 11:30, 3, 5, 7:15, 9:30. Aktuális háborus híradók!

A halál árnyékában

Mi történik a Senki-földjén?

...avagy a „nevetséges” háboru, —
amelynek látszólagos eredménytelensége közepette
mindenre felkészülten farkasszemét néz egymással
a világ két legerősebb hadserege

Páris. — Ah, quelle drôle de guerre! ...
Milyen nevetséges háboru ez! — kiált fel mél-
tatlanokodva kedvenc biztrójában a párisi
nyárszolgálat.

— Igen! ... Napi egymilliárd frankba ke-
rül! — duplázik rá barátja a főkönyvelő. —
Mit csinálnak odakint napi egymilliárd frank-
ért? ... Olvassa csak el a vezérkari jelen-
tést ... „Nyugalom az egész fronton” ...
„Járőrcsatározások a front egyes szakaszain”
sőt, ez a legszebb: — „Semmi jelentenivaló” ...
— Mivel csapják agyon a napot odakinn?
— kérdezik a hazatérő szabadságos katoná-
tól. — Szörnyű unalmas lehet! ... Mit csinál-

nak egész nap?

— Magukra várunk, uraim — feleli fa-
nyar mosollyal a katoná. — S főleg Gamelin
tábornok vár magukra ...

A két kávéházi Konrad egymásra néz: ...

Igen, ez most itt hősködni akar ...

— Maguknak talán akkor nem lenne „ne-
vetséges” ez a háboru, ha a németek most is
hatvan kilométerre állnának Páristól, mint
1914-ben! ... Kávézsanak csak nyugodtan
tovább és legyenek kevésbé vérengzőek, Mes-
sieurs! ...

Azzal hátat fordít a két hazafinak és leül
az asztalához.

A „furcsa háboru” meglepetései

Egy bizonyos: ebben a háboruban semmi
sem úgy történt, ahogyan elképzelték, ahogyan
gondolták. ... Világosan emlékszem,
hiszen négy hónapja történt ... Szeptember
harmadikán, délután öt órakor ... A Pant-
heon előtt álltam egy barátommal.

— Öt óra három perc! — mondta ünnepe-
lyesen. — Az ultimátum lejárt! Hátra-félfétre
itt a német légitöltő Páris felett. ... a franciák
valamivel később érnek csak Berlin fölé, mond-
juk hétre ... Van gázálarcod? ...

Amikor bevallottam, hogy nincs, szo-
moruan, bucszó tekintettel nézett rám. Gon-
dolatban elparentált ... Most pedig, a háboru
negyedik hónapjában egyleg sem London,
sem Páris, sem pedig Berlin nem hever ro-
mokban.

A százezres tömegek viszont, melyek
zsúfolt vonatokon hagyták el a világvá-
rosokat, „csalódottan” s kicsit sértődöt-
ten szemlélik ezt a „furcsa” háboru,
melynek felszínén olyan kevés történik.

Amikor a rajnamenti főhadiszállás jelentésé-
ben azt olvassák, hogy „az éjszaka, néhány
járőrcsatározástól eltekintve, nyugodtan telt
el”, akkor a vérmesebbje elégedetlenkedik, a
józanabb pedig azzal nyugtatja meg magát,
hogy a Maginot-vonal előtti Senki-földjén
„alig” van háboru ...

Ezt a „drôle de guerre”-t ezt a furcsa há-
boru már sokan próbálták jellemezni. Volt,
aki „kibőjtölő” volt aki „ostrom”-háborunak
nevezte. Legtalálhatóbb talán az a meghatáro-
zás, amely szerint

„az idegek háboruja” folytatódik itt to-
vább.

Bomba helyett röpcédula hull a városokra.
Tankezredek helyett a bomlasztó propaganda
különítményei támadnak s

a nagy háboru helyett kis háboruk indul-
nak meg: tiók-háboruk, melyek oldalba
és hátba támadják azt az ellenséget, a
melyet előlről megtámadni — könnyel-
műség lenne ...

De, hogy a német-francia határon, Svájc
tól Luxemburgig valami tébényülő „cam-
ping”, vagyis vikendezés, folyna, amelyet
időnkint lesz csak változatossá egy kis puska
ropogás, azt csak az ostobák és tájékozatlan-
ok mondhatják ...

A világ két legerősebb, legjobban felsze-
relt hadserege, a világ két leghatalma-
sabb erődvonala néz egymással farkas-
szemet. Farkasszemét, olyan felkészült-
ségben, mely nem akármelyik napon,
hanem bármelyik órában robbanhat ki
egy eddig ismeretlen méretű véreng-
zésre ...

Minden őrszem, aki a Maginot- és Siegfried-
vonallal közötti Senki-földjén egy bokorral előbb
re mászik, el van rá készülve, hogy éppen az
ő kétórás szolgálata alatt indul meg a történe-
lem legnagyobb offenzívája, olyan pergőtüz-

zel, amelyből a legyek sem menekülnek meg
élve ...

— Mivel töltik a napot, mon caporal? —
A kérdés majdnem olyan ostoba, mint a világ
háboru naiv pesti kupléja a kis hadnagyról, ki
„barnára sült, mint egy mulatt” ... Mondja, a
fronton, hogy mulat? ...

— Mivel töltjük a napot? ... Hát kérem, vá-
runk! ... Éjjel-nappal várunk. Van olyan front-
szakasz, ahol látjuk is az ellenséges vonalat ...
Ezek a nyugodtabb pontok ... Itt a gépfegyver
fogójára tett kézzel várunk, s ha odaát meg-
mozdul valami, akkor lövünk ...

A rosszabb frontszakaszok azok, ahol
kilométerek választják el a két állást egy
mástól. S erdők húzódnak közöttünk. Er

A háboru matematikája

Tíz-husz ilyen próba-támadásból már ki
lehet kalkulálni: hány százaléka esik el a
támadó gyalogságnak s hány százaléka
ér el a szembenlevő vonalakig? ... Ez a
háboru matematikája! ... A világháboru-
ban, ha a próbatámadások vesztesége 25
százaléknál magasabb volt, ez a gyakor-
latban az offenzíva sikerelenségét jelen-
tette ... Pár héttel ezelőtt harminckilomé-
teres fronton kaptunk ilyen próbatáma-
dást ... Nem tudjuk, mi volt az eredmény,
de egyelőre csend van. Legalább is vi-
szonylagos csend.

És a munkánk! ... Hisz a modern hadsereg
katonája legalább annyira munkás, mint a
mennvire a munkás majdnem katoná! ...

A Maginot-vonal előtt hónapok óta épül
egy új, előretolt erődvonala ...

Százkilométerek hosszán négy-öt sor betono-
zott lövészárók ... Drótakadályok, tankcsap-
dák, óriási aknamezők! ... És ezernyi új ut, új
hid, melyre az utánpótlásnak feltétlenül szük-
sége van ... Az ellenség állandó ágyvutüzeben.

CORSO Teleton: 2065.

Eredeti felvételek az őserdőből, véres harcok emberevőkkel és vadállatokkal.

20 évi borzalmas szenvedés után
végre meggyógyultam ...

Sache Carol ur, Bucuresti, Suburbana Bra-
gaduru írja nekünk, hogy 20 évig szenvedett gyo-
morbajban és enni sem tudott anélkül, hogy fáj-
dalmi ne lettek volna. De ime segítségére jött a
kiváló GASTRO-D. gyógyszer és 3 üveg ejhaszná-
lása után megszabadult szenvedéseitől.

Ma mjuán 2 éve hogy meggyógyult, köszö-
nölevelet ír nekünk, amelyben felelmi, hogy a be-
tege sohasem ismétlődött meg és reméli, hogy
példát mutat mindazoknak, akik eddig még nem
találták meg betegségük orvosságát.

GASTRO-D. kapható gyógyszerárakban és
drogériákban vagy postán megrendelhető 150 lei
utánvét mellett CSASZAR Ernő gyógyszerárá-
ban Bucuresti, Calea Victoriei 124.

dök, cserjések, melyeket csak fűrkészni
lehet és várni, hogy mikor dörren a
puska. Órákint ki-kimászik az árkaik
ból husz ember és elindul ezekben az er-
dőkbe, hogy talán sohase térjen vissza ...

Fától fáig lopózva, előreszegzett szurony-
nyal, marokra fogott, dobásra kész kézigra-
náttal bujkálnak ezek az őrijáratok. Céljuk az
ellenség felderítése és nyugtalanítása, gyenge
pontjainak felkutatása ... Mi pedig, a többiek,
ott ülünk a lövészárókban és hallgatunk. Pár
óra múlva visszajönnek: lucskosan, kimerül-
ten, végsőkig feszült idegekkel. Néha azonban
felcsattan a fák között az első lövés s a kö-
vetkező pillanatban ropognak a fegyverek, dör-
rennek a kézigránatok, bög a golyószóró ...

S az éjszakai „vállalkozások” ...

— „Odaátrol” pedig folyton indítják vona-
laink ellen a meglepetésszerű támadásokat ...
Néha csak egy század, de néha egy, ezred, sőt
egy-egy divízió ... Persze,

ők maguk nem gondolják, hogy ezekkel
a támadásokkal valami konkrét ered-
ményt lehet elérni ...

Nem is az a célja. Minden offenzíva előtt szá-
zok ilven próbákat csinálni, egyrészt a figye-
lem elterelése miatt, másrészt — és ez a fon-
tosabb — a valószínűség-számítás céljából ...

repülőinek árnyékában dolgozunk. Kilométe-
rekre a front mögött kölcsönösen bombázunk,
repülőgépről gépfegyverezünk minden trénc-
csit, minden löszerszállítmányt ... Fenn, a he-
gyekben tizezernyi munkássá öltözött katoná
építi a gátakat ...

Minden valamirevaló folyócskát elzá-
runk ... Ezek a lefogott, tartalékoltt víztö-
megek többet érnek, mint a legszebb
tankezred! ... Egy dinamitpatron: a gát
szakad és Árvíz Tábornok rohama meg-
indul a völgyeken lefelé ...

„Quelle drôle de guerre.” Furcsa, újfajta
háboru, ez igaz. De hátha éppenez vezet ered-
ményre? ... S egy bizonyos: a francia-angol
hadvezetőség nem takarékoskodik az anyag-
gal, de a lehetőség határáig kiméli az ember-
életet. Ez a háboru az anyag, a tartalékok és
az idegek háboruja. Két fő-harcieszköze: az
arany és a türelem, s ebben az esetben a köz-
mondás megfordítva érvényes: nem a türelem
terem aranyat, hanem az arany termi a türel-
met ... (D. G. H.)

Előadások: 11.30, 3, 5, 7.15 és 9.15 órakor.

MA PREMIER!

3 év óta az igazi TARZAN film:

TARZAN ÉS FIA

Tarzan ..... Jonny Weissmüller
Jane ..... Maureen O'Sullivan
„Fiu” ..... John Sheffield

Vízalatti felvételek.

5 éves gyerek harca.

500 elefánt támadása oroszlan-
na, tigrissel és alligátorral.

(FOLYTATÁS A 3-IK OLDALRÓL)

Háboruban van-e a Szovjet Finnországgal?

Róma. A Popolo di Roma érdekes cikket közöl tudósítójának stockholmi jelentése alapján. A lap megírja, hogy a német sajtó Svédországhoz intézett figyelmeztetése a svéd politikai körökben élénk visszahatást keltett. Hangoztatják Svédországban:

azzal, hogy emberi segítséget nyújtanak a finn népnek, nem állnak sem az angolok, sem pedig a franciák oldalára, mint-hogy ezek a hatalmak különben sincsenek háboruban Oroszországgal.

A finneknek nyújtott segítség nem egyszerű rokonszenv megnyilvánulás, hanem tisztára a törhetetlen északi szolidaritás következménye. A svédek szerint Molotov külügyi népbiztos maga mondotta a Roosevelt elnökhöz intézett válaszában, hogy:

a szovjet nincs háboruban Finnországgal, hanem kizárólag a Kuusinen kormányt segíti.

Ha pedig így áll a dolog, a helyzet ugyanaz, mint annak idején Spanyolországban volt.

Nem küldött-e az orosz kormány katonai és pénzügyi segítséget a Caballero kormánynak és nem segítette ugyanígy a német kormány a Franco kormányt?

Finnország megsegítése

LONDON. Az egyik angol lap, a Daily Telegraph így tudja, hogy Svédország megnyitja a közlekedés útjait a nyugati szövetséges államok és a Finnország közötti gímenő forgalomnak. Hír szerint Svédország átadja Finnországnak minden rendelkezésére álló fegyverét és hadianyagát. Viszont Svédország biztosítékot kap, hogy a hadianyag átadásával előállott hiányt Anglia fogja pótolni a svédek számára.

NEWYORK. Hoover volt elnök a Finnországot segélyező bizottság vezetője. Amerika valamennyi államában atlétikai versenyeket rendez, hogy összegyűjtsön 7-8 millió dollárt, amit a finnek az olimpiai játékok előkészítésére fordítottak.

LONDON. A „Manchester Guardian” című lap diplomáciai levelezője azt írja, hogy a szövetségesek meggyőződése szerint Finnország legyőzése súlyos vereséget jelentene erkölcsi és stratégiai szempontból a szövetségesek számára. A németeknek és oroszoknak az Atlanti-óceán északi részében, Petsamonán, a Vanger fiordnál és Narwicknál való megjelenése súlyos veszedelem jelentene Nagybritannia tengeri közlekedésére. A német és orosz koalíció megkísérelné, hogy a skandináv államokon keresztül is fenyegetse Anglia tengeri közlekedését. Ez is egyik indoka annak, hogy Anglia és Franciaország kötelezve érzik magukat Finnország megsegítésére.

OTTAWA. Kanada miniszterelnöke most tanulmányozza a Finnországnak nyújtandó segítség módjait. Hír szerint nem katonai segélynyújtásról lenne szó, hanem a Vörös Kereszt utján főleg élelmiszereket és felszerelési cikkeket juttatnának Finnországnak.

AMSZTERDAM. Az utóbbi napokban több polgári ruhás finn repülőtest érkezett Hollandiába, ahonnan Angliába folytatták útjukat és valószínű, hogy ők vezeték haza a finn kormány által rendelt repülőgépeket.

MELBOURNE. Az ausztráliai kormány a finn konzult felhatalmazta, hogy a finn Vörös Kereszt számára gyűjtőívet közzöjjön. Az ausztráliai kormány 10 ezer fontot adományozott a finn Vörös Kereszt részére. (R.)

A brit hajóhad védelme alatt megkezdődik az angol fegyverszállítás Finnországra

London. A brit lőszergyárak megkezdtek a fegyverszállításokat Finnországra. Ezt követik a felszerelési tárgyak szállítása és a birodalom hajóhada gondoskodik arról, hogy ezek a felszerelési cikkek eljussanak a megfelelő finn kikötőkbe. Az angol kormány a legyverkitelti engedélyeket Finnország érdekében a lehető legméltányosabban fogja kezelni.

Olasz vezetéssel bombáztak a finn repülőket egy eszt szigetén

Helsinki. (Rador). Egy Savoia típusu repülőgép, amelyet olasz önkéntes pilóta vezetett, vezette az a finn légi közlekedés, amely szerdán az Oasel eszt szigetet bombázta. Azt hiszik, hogy az oroszok ezt a szigetet használják támaszpontul és innen operálnak Finnország nyugati partvidéke ellen. A ledobott bombák tüzei okoztak

Napjaink égető kérdései

Miért indult meg:

Fokozódik-e:

Miként szüntethető

meg:

A DRÁGULÁS FOLYAMATA

Arad gazdasági életének vezető személyiségei nyilatkoznak a drágulás okairól, tüneteiről és következményeiről

Drágaság, úzérkedés, árurejtegetés és nyersanyaghiány, — olyan szavak ezek, amelyekkel naponta találkozunk. Drágaságról panaszkodik mindenki, tiltakozás hangzik el az áruk állandó emelkedése ellen érvek és ellenérvek mérkőznek arról, hogy ki, vagy mi az oka a drágaságnak, a nagyközönség azonban vég-eredményében teljesen tájékozatlanul áll a súlyos kérdés előtt: Mi is okozza tulajdonképpen a drágaságot és mivel magyarázható, az áraknak ugylászik még mindig folyamatban levő emelkedése?

Mert az, hogy ennek a folyamatnak mélyenfekvő gyökerei vannak, kétségtelen. Erre a nyitott kérdésre ad választ az Aradi Közlöny közönségének Arad néhány tekintélyes és nagy szak tudású közgazdasági szakértője, akik közül az első a következőkben mondja el a drágulási folyamat érdekes fejezetét, amelynek címe:

Gyapot, a szövőipar háborus primadonnája

— A gyapot, — így kezdődik az érdekes, széles látóhatárt jelölő tájékoztatás — több Gossypium-faj magvából kinőtt szőr, a pamutúrnak nyersanyaga s mint ilyen, a világkereskedelem legfontosabb áruinak egyike. A gyapot anyaga a cellulóze. Fő termőhelyei: Észak- és Délamerika, Egyiptom, India és utabban Szovjet-országnak. Különféle cernákon, fonalakon és szövötteken kívül, tisztított és fertőtlenített gyapotból készült a vatta, pamutelmék rongyaiból elsőrendű papíros, míg a salétromsav és kénsav keverékébe mártott gyapotból a lőgyapot (nitrocellulóze), amely éterben feloldva adja a kollodiamot, a műselyemgyártás alapanyagát. A kámtorral összepréselt lőgyapotból lesz a celluloid. Érihető tehát, hogy a gyapot nagy szerepet játszott a háborúra való gazdasági készülődésben és ilyen előfeltételek mellett adódott az a helyzet, hogy — romániai vonatkozásban — a gyapotárak 85 százalékkal emelkedtek. Gyapotot a romániai szükségletek fedezésére három helyről vásároltak az érdekeltek: a fizetési lehetőségek teremtette adottságok szerint. A vásárlásoknál ugyanis a világháborút követő nemzetközi gazdasági életben nemcsak az látszik szerepet, hogy honnan lehet vásárolni, de az is, hogy miképpen történhetik meg azután a kötött országközi pénzforgalom lehetőségein belül a vásárolt áru kicsejtelése. Nos, ezeknek a lehetőségeknek alapján főképpen Amerikából és Egyiptomból érkezett gyapot az országba. Általában az utóbbi esztendőkhöz ebben a viszonylatban a román—egyiptomi kapcsolatok erősen elmélyültek, mivel Egyiptom vonatkozásában kinálkozott a legmegfelelőbb fizetési lehetőség. A romániai láért érkezett az országba az egyiptomi gyapot.

— Amikor azután a háború kitört, Egyiptom részben a brit birodalomhoz való viszonya, részben a nemzetközi piacokon mutatkozó alkalom hatása alatt olyan üzletpolitikát kezdett, ami egyszerűben mezdította a gyapotárak feléle ivelő pályafutását. Részben a brit szükségletek — elsőrendű szükségleti cikkről van szó. — részben pedig a tengeri ostromzár és az ez ellen alkalmazott, ugynevezett megtorlások teremtette veszélyek határozzák meg az egyiptomi gyapot helyzeti előnyeit. Míg a világteengereken a hajózást a megtorlások és az aknarobbanás veszélye fenyegeti — amivel a jó üzletembernek számolnia kell — vagy a dugáruellenőrzés hosszadalmas eljárása teszi a megérkezés időpontját bizonytalaná, addig az aránylag nyugodt és zökkenésmentes szállítást biztosító Földközi-tengeren át vezet Romániába a gyapot útja. Megjegyzendő, hogy voltak cégek, amelyek régi kötésekéből származó tételeket akartak Amerikából beszerezni, ezeknek áru még ma is a gibraltári ellenőrző-állomáson hevernek.

— Az egyiptomi gyapot vásárlása sem olyan egyszerű azonban, amint látszik. Részben a megnövekedett kereslet, részben pedig a kétségtelenül angol hatásra bevezetett és országokként megállapított kivételei korlátozó sok nehézséget okoz. Ez a meghatározott keresletre azt a célt szolgálja, hogy az Egyiptomban vásárolt gyapot valóban a vásárló ország belső szükségleteit fedezze és ne szolgáljon viszontkivitelre.

— Számításba jöhet még mint beszerzési forrás Törökország. A török gyapot minőségileg meglehetősen, szállítási feltételek szempontjából pedig jobb összeköttetést azonban kívánni sem lehet. Sajnos azonban a múltban a két ország közötti csereforgalom terén a

helyzeti adottságok következtében bizonyos átlóddás következett be, a lebonyolítás nem ment fennakadás nélkül, úgy hogy a kapcsolatok megteremtése és a török gyapot behozatalának fokozása még ma is megoldást igénylő kérdése a román—török gazdasági viszonyok. Sajnos, az erre irányuló tárgyalások már régen lezártnak, bár most sem adják fel a reményt, hogy végre kedvező fordulat következik be. Ezzel ismét közelebb kerülne egy lépéssel Romániához a gyapot, aminek jelentőségét talán legjobban megvilágítja az a körülmény, hogy ha nem lennénk emyire az egyiptomi piacokhoz kötve, olcsóbban szerezhethetnénk be ezt a fontos nyersanyagot, hiszen például az amerikai áru ma

FORUM filmszínház. TELEFON: 20-12.

Ma premier!

A XX-ik század legnagyobb és legmonumentálisabb filmóriása, a

HINDU ALOM

(Arviz India) an)

LOUIS BROMFIELD híres regénye után, a HINDU SIREMLÉK óta nem volt hasonló siker, ez a film élénk tárja Indiát félelmes természetével, tünyan álmódzó embermillióival, amely, ha egyszer meg-rázkódik és ébredni kezd, ébredése pusztítóbb lesz minden árvíznel, minden tűzvésznel és minden földrengéssel.

TYRONE POWER MYRNA LOY GEORGE BRENT
Uj FOX-híradó a legújabb háborus eseményekkel.
Előadások szombaton és vasárnap: 5. 7.15 és 9.30.
11.30 és 3-kor matiné.

is legalább 30 százalékkal olcsóbb, mint az egyiptomi gyapot...

Juta, a háborus évek drága kincse...

Egyik nagyvállalat igazgatója a juta helyzetét és a gazdasági életbe messze kisugárzóan ható áremelkedését vizsgálja meg az itt következőkben:

— A juta, amiből a zsákok 95 százalékja készül, — ez a kenderszerű növény, — ugyszólván csak Indiában terem. A hadfelszerelés verseny megindulása óta az érdekejt államok igen nagy mennyiségben kezdték meg a jutavásárlást, hiszen ma a korszerű hadseregben a katonai felszereléséhez az üres homokzsák úgy hozzátartozik, mint már régebben is a katonai ásójapát. Az angolok csupán a maguk expedíciós hadseregével fantasztikus mennyiségű homokzsákokat küldtek eddig Franciaországba és ugyanilyen fantasztikus mennyiséget használtak fel minden exponált területükön. Elegendő ha rámutatunk a képeslapokból ismert számtalan illusztrációra, hogyan védik homokzsákokkal a műkinéseket, épületeket, muzeumokat, szobrokat stb.

— Az áremelkedést illetően csupán azt a körülményt kell említenünk, hogy megérthessük a helyzetet, amely szerint a juta, amely néhány hónappal a háboru kitörését megelőzően tonnáként 17 angol fontba került, közvetlen a háboru kitörése előtt 24—25 fontra emelkedett, majd a drágulási folyamat során elérte a 30, a 40, az 50 fontot, az utóbbi időben pedig a juta tonnáként 80 angol fontba került. Ehhez járul még az a körülmény, hogy a juta kizárólag csak az angol kormány különleges engedélyével szállítható ki Indiából és ha valaki az összes nehézségeket leküzdve, most már ötszörös áron vásárolni akar, fennmarad még a szállítási nehézségek kérdése. Ezzel megbirkozni pedig nem kis feladat, tekintettel a hadihelyzet folytán előállott, napról-napra jobban kihangsúlyozott hajóúrhányra.

— Mindez arra készítette a belföldi zsákgyárakat, hogy szinte teljesen fejadják a juta behozatalának még a gondolatát is. Szakkörök jóvondolása szerint a zsák-kérdés igen súlyos problémává válik nálunk is, ha a még meglévő, jelentéktelen készletek utolsó darabjai is kifogytak. Kézenfekvő, hogy a háboru végéig a papírzsákok háználata a jelenleginél sokkal alkalmasabbá vájék majd, mert a nyersanyag az országban kapható, bár használata nem gazdaságos, hiszen egyszeri használat után további felhasználása már nagyon problematikus.

— Így tehát nyomtatékosan ajánlható, hogy mindenki takarékoskodjék meglévő zsákjaival, — még a kisháztartásokban is, — és féltve gondozzák, tisztítsák, foltozzák meglévő kincseiket...

Aranyalap és társai...

KELLY István, a Grundmann R.-T. vasipari gyár igazgatója érdekes gazdaságpolitikai szempontok alapján vette vizsgálat alá a feltejt kérdést és az alábbi fejtegetésekben világít rá a maga szempontjaival a drágulás okaira és hátterére:

Kereslet és kínálat viszonya határozza meg az árat. Régi és mai felfogás szerint is örökérvényű igazság ez. Napjainkban azonban mesterségesen befolyásolják úgy a keresletet, mint a kínálatot és így közvetve az árat. Mily eszközökkel?

Anglia 1932-ben letért az aranyalapról és követte őt kevés kivétellel az egész világ. Kiseb visszaesésektől eltekintve (legutóbb 1932. közepén) azóta a világi piaci árak emelkednek. Másszóval: csökken a pénz vásárló ereje. Ez a leggyakrabban alkalmazott mód az árak alakulásának befolyásolására és pedig az emelkedő árak elérésére. Meghaladja e nyilatkozat keretét ezen állítás bővebb megvilágítása, vagy bizonyítása.

Németország az utóbbi években új elméletre rendezte be közgazdaságát. Eszerint „stabil pénz” alatt nem az értjük, hogy milyen mennyiségű aranyat képvisel egy bizonyos névértékű bankjegy, hanem olyan közgazdasági helyzet és az aranytól függetlenített pénzrendszer létesítését, melyben az ár-index változatlan. Tehát a pénz vásárlóerejének a megőrzését. Ma kaptam kézhez a Berlinben megjelenő „Die Deutsche Volkswirtschaft” decemberi számát, melyben cikk jelent meg „Die Preise nach drei Monate Krieg” címen. Eszerint az árak Németországban nem emelkedtek, mivel az index 1939. augusztusban 116,8, szeptemberben 115,9, októberben 116,1, novemberben 116,4 alapszámot mutatott, ha az 1913—4. évi árakat 100-as alapszámmal vesszük. Ezzel szemben a semleges államokban 1939. augusztustól októberig a következő áremelkedéseket állapították meg: Svájc 11,8 százalék, Norvégia 12 százalék, Svédország 12,8 százalék, Hollandia 14,6 százalék, Dánia 18,9 százalék, Belgium 23,7 százalék.

Saját helyzetünket vizsgálva, egyéb körülményeket is tekintetbe kell vennünk, melyek az árak alakul-

lására kihatással vannak és pedig: 1. a behozatali rendszabályokat és lehetőségeket, 2. a kivitel menetét. Ugy az import, mint az export rendszabályok az árak emelkedését vonják maguk után.

Utolsó sorban említem meg a sok kis, ugynevez-

Hitelválság a bajok gyökere

REINHART Gyula, az Ipar és Kereskedelem Hiteljszövetkezet elnöke szerint a drágulás tulajdonképpen ott kezdődött, amikor általánosságban beszüntették a hitelt. Ez tudvalevőleg a nemzetközi események által teremtett bizonytalanság következtében történt meg. A kisiparost a hitelbeszüntetések érintették a legsúlyosabban. Minthogy a kisiparosnak általában csekély forgótőkéje van, nem tartott raktáron nagyobb mennyiségű árut, nem tudta magát idejében olcsó anyaggal ellátni és arra kényszerült, hogy a már elvált munkálatok teljesítése végett időközben megdrágult nyersanyagot vegyen. A hitelmegszorítások következtében a kisiparos forgalma jelentős mértékben csökkent, mert hiszen, ha neki magának a nyersanyagokat készpénzzel kellett megfizetnie, a készáru ő sem adhatta hitelbe tovább. Meg kell még említenem azt is, — állapítja meg Reinhart Gyula, — hogy a kisiparos, ha forgalmának legalább egy részét biztosítani akarta, nem emelhetette a készáru árát olyan arányban, mint amilyen mértékben a felhasználott nyersanyagok drágultak. A

zett árdrágító szerepét, akik beleilleszkedve a közhangulatba, nagyobb mértékben emelik eladási árakat, mint ahogy a körülmények ezt indokolták ténnek. Ellenük irányul a helyi hatóságok árelenőrző tevékenysége.

helyzet tehát az, hogy a kisiparosnak úgy a forgalma, mint a haszna is csökkent.

A dráguláshoz egyébként nagymértékben járult hozzá az indokoltan áruhalmozás, vagyis az, hogy a fogyasztók maguk igyekeztek biztonság kedvéért bizonyos árukkal magukat nagy mennyiségben ellátni. Figyelemreméltó jelenség, hogy nemcsak a külföldről behozott nyersanyagok, hanem a belföldiek is jelentősen megdrágultak, ezek közül számos áru drágulása indokoltanul következett be. Rendkívül súlyosan érintett bizonyos szakmákat a külföldi nyersanyagok drágulása. Hogy csak egy példát emlísek, az angol ón ára 1100 százalékkal emelkedett. Bizonyos belföldi nyersanyagok aránytalan drágulását idézte elő, hogy ezekből a cikkek közül nagy mennyiségeket exportáltak, holt az lett volna a helyes, ha mindenekelőtt a belföldi piac olcsó anyaggal való ellátását biztosítják. A kisipari szakmák közül talán egyetlen egynék emelkedett a forgalma a drágulás eljénére. Ez a lakatosipar, amelynek számára a légvédelmi intézkedések munkát biztosítottak.

„A drágulás folyamata egyelőre megállott”

DOMÁN SÁNDOR, az Aradi Kereskedelmi Testület elnöke ezeket mondta:

— Azt kérdezi tölem, Szerkesztő ur, hogy melyek azok az okok, amelyek a jelenlegi drágulást okozzák? Röviden, egy körkérdés keretében erre felelni nem lehet, mert hiszen ennek a főkérdésnek sok mellékága van. A nagyközönséget elsősorban és mindenekelőtt maga a drágulás ténye érdekli, amit a háztartásában is érez és, aminek egyre fokozódó jelentését néhány hónapja tapasztalja. Köztudomású, hogy abban az esetben, ha az áru beszerzésének, illetve utánpótlásának akadályai vannak, akkor a gazdaság törvényei szerint az árak emelkednek. De talán nem is ez érdekli a köz-

zönséget, hanem az, hogy további emelkedések várható-e, vagy pedig az árak emelkedése egyelőre megállt. És talán még jobban érdekli a fogyasztót, hogy várható-e hiány a különböző árucikkekben. Magánvéleményemnek kifejezést adva, azt kell mondanom, hogy arhiány nincs, minden cikk bőségesen kapható és nem hiszem, hogy rövid időn belül bármely árucikk is kifogyna. Meg van ennek a természetes oka, mert sokkal több az áru, mint a pénz és úgy látszik, hogy a pénz hamarabb fogy el, mint az áru. A nagyüzemek nem felvevőkésések, nem vásárolhatnak és ez az igényesség a karácsonyi vásár szomorú sivárságán, sainos, beigazolódott.

Az áremelkedés: kortünet

ENGEL Gyula, az Arad és Vidéke Kiskereskedők Szindikátusa elnöke a következőkben foglalta össze véleményét:

— Azt, hogy a drágulás indokolt volt-e, talán árucikkek szerint lehetne megvitatni, egy tény azonban biztos: a drágulást az általános helyzet alakulása szinte mindig elmaradhatatlan jelenséget hozta magával. A kiskereskedőket a drágulás rendkívül súlyosan érintette, ami természetesen is. Kispénzü emberek ezek, akik egyik napról a másikra szerzik be árujukat és, akik most a hitel megszűnése miatt arra kényszerülnek, hogy készpénzért vásároljanak. Ezek az okok azt vonták maguk után, hogy a kiskereskedő árukészlete fokozatosan csökken. A régebben beszerzett áru a kiskereskedőknek a törvény által engedélyezett haszon betartásával és nem az új napi áron kellett értékesíteniük, amikor pe-

dig arra került a sor, hogy raktárukat kiegészítsék, az így kapott pénzüsszeget már csak kevesebb áru kaptak. Bár összegszerűleg bevételeik emelkedett, a tényleges helyzet az jellemzi, hogy raktárkészleteik elfogyott és azt nem tudták kellőképpen pótolni. A fokozatosan bekövetkezt drágulás vonta maga után az üzérkedés leküzdéséről szóló törvény módosítását és ez az új törvény rendkívül sok munkát ró a kiskereskedőkre. Tudvalevőleg havonta kétszer részletes kimutatást kell minden egyes kiskereskedőnek a városi házára beadnia, ami az irodai gyakorlat nem rendelkező kiskereskedők számára elég súlyos feladat. A helyzet némi könnyítése érdekében szindikátusunk magára vállalta, hogy az összegyűjtött kimutatásokat maga juttatja el a város illetékes ügyosztályához és a kimutatás láttamozott példányát visszaszolgáltatja a kereskedőnek.

Kigyulladt és elsüllyedt egy spanyol személygőzös az Atlanti óceánon

Kétszázötven utasát és személyzetét megmentették

Madrid. A spanyol esti lapok jelentése szerint a Spanyolország és Délamerika között közlekedő San Antonio nevű 8000 tonna nagy gőzös ismeretlen okból kigyulladt, majd elsüllyedt. A hajó Buenos Ayresből volt visszatérőben és raktárában nagy mennyiségű gabonát halmozott fel. A tűz a raktárhelyiségben keletkezett. A hajón tartózkodó 250 utas és a legénység mentőcsónakokba szállt. A gőzös segélyt kérő jeleit több hajó felfogta és a helyszíni nére sietett. Ezek között egy spanyol torpedóromboló is volt. Az utasokat és a legénységet sikerült megmenteni.

Ujabb földrengés volt Törökországban

Ankara. (Rador.) A török távirati iroda jelentése szerint tegnap ismét gyöngye földlökéseket észleltek, de ez alkalommal áldozatok nem voltak.

Isztambuli jelentés szerint három nap óta az Eufrát és Tigris-folyók hatalmasan megdagadtak és Diarbekir város közelében az ár nagy károkat okozott. Az áldozatok száma egyelőre ismeretlen. A Tigris-folyó ezideig 6

méterrel emelkedett a normális színvonal fölé.

A török kormány egyébként 50 elítelt büntetését elengedte, miután ezek az anatóliai szerencsétlenség alkalmával hősiességgel viselkedtek és több mint 1000 asszonyt és gyermeket mentettek meg. Az elítéltek nem kísérelték meg a szökést, hanem a katonai hatóságok rendelkezésére álltak Erzincanban.

Az Aradi Athletikai Club története

(8)

Osszeállította és írta:
NAGY IMRE, az AAC alelnöke

Sport- és clubélet

A megalakulás után a megoldásra váró feladatok egész özöne zúdult a vezetőségre, mert ugyan volt már cég, volt vezetőség, volt 38 lelkes club tag is, sőt a Központi kávéházban a clubhelyiséget szimbolizáló törzsasztal, azonban a gyakorlati megoldások égető módon sürgették a kávéházi asztal mellett megtárgyalt elméleti elképzeléseket. Sportolni, még hozzá szabadidéri sportot, atlétikát üzni futballt látszani csak szabadidőre lehet és meglehetősen nagy tét kellett hozzá.

A sporttelep eszméje ugyan felvetődött egyes nagyobb fantáziával rendelkező tagok agyában, szerény hangot is megkockáztattak maguk által is kissé túl merésznek vélt nézetük érdekében, azonban gúnyos mosolyon kívül nem volt rá más válasz. De hogy is lehetett volna, amikor a pénztárnok 54.44 korona összvagyónról számolt be.

Sportolni, a sportolást megkezdeni pedig kellett minél előbb. Több terv merült fel. Egyesek a család ardő alatti mezőt, mások az útemető és a vagongyár közötti területet ajánlották. Dr. Wiener Gyula és Székely Károly által képviselt álláspont győzött és a vagongyár mögötti terület lett az AAC ideiglenes sporttelepe.

Íde vonult ki az AAC kicsiny, de annál lelkesebb gárdája az akkor Aradon még majdnem ismeretlen futballjátékkal próbálkozni és meglehetősen rendszeretelenül atlétizálni. Ez a futball hasonlított a mostan is gyakran látott gyermek-labdargúdosáshoz. Mikor még két karó helyettesítette a kapukat. A lelkesedés és az összes akarat azonban nem ismert akadályokat. A szükséges szereplőket a clubtagok és játékosok, mert akkor már a futballjátékosok száma 16-ra szaporodott, áldozatkészsége előteremtette és már két összerakható kapu, 11 dressz és 3 labda kéne: az AAC sporttelepét, melyet az akkor Edelbacher-uccában bérelt 1 szoba, konyha szertárban helyezték el, mely egyúttal az öltöző szerepét is betöltötte. Dresszbe öltözve innen cipelték a játékosok. Matusik Márton kapitány vezetése alatt a hátukon a kapuk oszlopait és valószínűleg nem álmodtak arról ezek a salátáknézőkön vásároított cipőkben és trikókban sportoló fanatikus rajongók, hogy majdani utódaik egy lépést sem fognak tenni gyalog prémiumokat igényelni, sőt lesznek olyanok is, kik csupán sportszerzetből állandó javadalmazást kapnak, sőt követelnek, futballpályán való szereplésükért.

Még 1899. év szeptember elején az első futballmérkőzés is megtörténik, egyelőre csak Budapesten, ahol az AAC lelkes ifjai a Müegyetem I. csapatát legyőzték. A pontos eredményt nem jegyezte fel a krónikás, de nem is lényeges. Elindulásnak mincenesetre jó kabala.

Dr. SUGÁR JENŐ vezetése alatt a club 37 tagja szorgalmasan gyakorolja magát a polgári iskola tornatermében a vivásban.

Az AAC szerződötti aradra egyelőre csak 5 hónapra Malone Vincenzo olasz vívómestert, aki aztán végleg letelepedve Aradon a legszébb sport népszerűsítésében nagy érdemeket szerzett.

A lelkes vezetőség állandóan a sporttelep létesítésének megoldásával foglalkozik. Megfelelő hely és nyugodt otthon nélkül kielégítő sporteredményeket felmutatni nem lehet. Már amugy is kissé komikusan hatott, hogy az aradi székhellyel bíró AAC sportmunkásköze tulajdonképpen Budapesten az ottani alosztály tevékenységében merül ki. Végre LÉSZAI OTTÓ, ki időközben Aradon telepedik le, indítványára egy küldetés keresi fel a város polgármesterét, mely az átadott kérvényben sporttelep céljaira 1500 négyzetölterületet kér. A város a legközelebbi havi közgyűlésen teljesíti a kérést és 1496 négyzetölterületet ad 30 évre bérbe az AAC-nak sportüzés céljaira. Bár fejében uriljog elismerése címén évente 1 darab 20 koronás arany fizetendő. Majd 1907. februárjában dr. SZÉLL LAJOS indítványára tennispályák céljaira megfelelő területet kér ismét a club a várostól s már a márciusi közgyűlés az eddigi sporttelep kibővítéséül még további 720 négyzetölterületet bocsát a club rendelkezésére.

Ettől kezdve a sport és club élet óriási lendületet vett. A tagok lelkes áldozatkészsége zondoskodik a telep bekerítéséről. Lázás munka folyik és rövid pár hét alatt már kész a futball- és futópálya és egy tennispálya áll a sportolók rendelkezésére. Nemsokára már a tribün, büfé és kuglázó is felépül és a sporttelep minden clubtag számára egy kellemes és kedves otthonná lett. Az őszinte meleg baráti szellem, mely az együttérzésben, az egy nemes cél érdekében való közös, önzetlen munkában, egymás megbecsülésében jutott kifejezésre, adta meg az erőt egy a dicsőséges sportiskerekhez, mint az elért társadalmi eredményekhez.

A vezetőség a clubélet megintzivebbé tételé céljából a téli hónapokban clubhelyiséget tart fenn, ahol a kellemes polgári szórakozások mellett a jövő nagy tervei szövődnek. A club sportbeli fejlődése nagy szerű lendületet vesz. Atlétikánk óriásit fejlődött. Országos viszonylatban is kiválóbbul-kiválóbb atléták kerülnek ki az AAC-ból. Sok dicsőséget szereve a clubnak, melyre felfigyel az egész ország sportközvéleménye.

Társadalmi téren sem marad tétlenül a club. Sportünnepélyek nyáron a telepen, télen táncmulatsá-

Reményei,
amelyeket az új évhez fűz, megvalósulnak január közepén

... mert

január 15. és 18.-án az Állami Sorsjáték mintegy

80 MILLIÓT oszt szét.

Tehát: egyetlen doboz cukorka, egyetlen virágcsokor sem Állami Sorsjáték SORSJEGY nélkül

Az ÁLLAMI SORSJÁTÉK HUZÁSA JANUÁR 15. és 18.-án

ÁLLAMI SORSJÁTEK ALIJA

Huszmillióra emelkedett Románia lakossága

Néhány hónappal ezelőtt a Központi Statisztikai Hivatal vezérigazgatói tisztét betöltő dr. Manuila Sabin azt a megállapítást hozta nyilvánosságra, hogy Románia lakosságának száma még az évben eléri a 20 milliót. MaM a legutóbbi népmozgalmi adatok szerint dr. Manuila megállapítása már beigazoltnak tekinthető.

A 20 millió lélekszámnak különös jelentősége van amijatt az aránylag rövid idő miatt, mely alatt az ország népességének ez a gyors ütemű emelkedése végbe ment.

A lakosság olyan hatalmas arányú számbeli emelkedést mutatott fel, hogy 21 év alatt az elhalálozások és születések közti különbözet 4,575 ezer lélekre emelkedett, az utóbbiak javára.

Ez a szám magába foglalná Bucuresti és az egész Havasalföld valamennyi városának és falvainak összes lakóit a csecsemőkortól kezdve a legvégső korhatárig. A nánjainkban oly tragikus történelmi szerepet játszó Finnországnak népessége pedig még félmillióval kevesebb is ennél.

Ha már idegen országokról beszélünk, felsorolhatjuk közülük néhányat az 1920-1938. év közötti időre első természetes népszaporulati eredményeit, amint alább következik:

Németország	8.878.922
Olaszország	8.203.699
Románia	4.279.990
Bulgária	1.561.860
Magyarország	1.065.364
Franciaország	958.519

Tehát a Romániára eső természetes népszaporulat ezalatt a 18 év alatt pontosan 4.279.990 lelket tett ki.

Első látásra legszembeszökőbbnek tűnik fel Németország és Olaszország lakosságának a hővekedése. Azonban figyelemmel kell lennünk arra, hogy ezt a lendületes emelkedést — az 1920-as lélekszámot véve alapul — Németországban majdnem négy és félszer, Olaszországban pedig két és félszer akkora néptömeg érte el, mint Romániában. Ellenben Franciaország, amelynek lakossága 1920-ban szintén harmadfélser haladt meg Románia lakóinak számát, e közel két évtizedes időközben csupán 958 ezres szaporulatot mutat fel. Az egy Bulgária kivételével Románia népszaporulata a legkedvezőbb, amely jóval meghaladja a felsorolt többi ország idevonatkozó arányszámát.

gok, melyek a léányos családok körében s az egész városban nagy népszerűségnek örvendtek. Az AAC táncestélyek társadalmi eseményszámába mentek.

Az 1914-ben kőört világháború azonban egyszerű szétépte a dicsőséges sportsikerek zenitje felé szárnyaló nagy AAC reményéseket. Mint az élet minden vonatkozásában, de talán a sportban mutatkozott a legnagyobb zavar. Az újuság színe-java hadbavonult. Az AAC atléták és futballjátékosok közt teljes téglenségre volt kárhóztatva. Hónapokba felt, amíg a club magára talált, a zavar és kábultságból utat tu-

dott fönn magának a hagyományos AAC szellem és újra megindult a szervező, a nevelő munka. Az itthon maradt idősebbek és pár felmentett clubtag ezidőben végzett munkája felbecsülhetetlen értékű. A négy év feli évig tartó háború napról-napra nehezebbé tette a helyzetet, de csüggedésnek nyoma sem látszott az AAC lelkes gárdáján. Az AAC a sport minden ágában e súlyos időkbcn is megállta helyét. Szathmáry Lajos, III. Vas Gusztáv és Holló István emberilegti munkájának volt ez az eredménye. (Folytatjuk)

ARADI KOZLONY

Telefon: 11-51. Sürgőnycim: KOZLONY

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
ARAD, Bul. Reg. Maria No. 19.

Előfizetési áraink:

Egész évre . . . 840 lei || Negyedévre 210 lei
Félévre . . . . 420 „ || Egy hónapra 70 „

Vizkereszt, vagy

Háromkirályok Ünnepe

a Betlehembe érkezett napkeleti bölcsek emlékének megülése szentelt ünnep. Egyházi nyelven Epifániának, Urjelenésnek nevezik, mivel a világ Üdvözítője ekkor jelentette ki magát a pogányoknak. A megemlékezés eredete a Krisztus utáni III. századba vezethető vissza s a görög egyház egész az V. századig ezen a napon ülte meg Krisztus születését és megkereszteltetését. A nyugati egyház is, ugyancsak a legrégebb időtől kezdődőleg, több jelentőséget tulajdonított ennek a napnak: a napkeleti bölcsek eljövételét, Krisztus megkereszteltetését és a kánai menyegző emlékét. Az ünnep ismeretes szertartása a vizszentelés, ami a megelőző nap délutánján megy végbe. Ezért kapta az ünnep a Vizkereszt elnevezést. E napon folyik le a házszentelés szertartása is. Rómában ezenkívül, a pogányoknak történt kijelentés emlékére, e napon annyi nyelven olvassák fel az evangéliumot, ahány a Propaganda Fide-ben képviselve van. Egyébként Vizkeresztkor ünneplik az ó-hitűek karácsony ünnepét.

Vizkereszt ünnepe alkalmával a tíz óras nagymisén a Szent Antal-énekkar működik közre. Előadásra kerül Griesbacher: „Mater Admirabilis” miséje. Felajánlásra Cherubini Ave Máriáját énekli Szász Mancsi énekesnő. Vezényel Kardosny István minorita. Orgonál Rákóczy Sándor. A nagymisén szentbeszédet mond Nagy Alfonz minorita hitoktató.

— AZ ARADI KOZLONY LEGKÖZELEBBI SZÁMA a szombati Vizkereszt ünnepe és az ezt követő vasárnapi munkaszünet miatt, kedd reggel a szokott időben jelenik meg.

— ZÜRICH TÖZSDEZÁRLAT: Páris 990, London 17.46 és fél, Newyork 441.87, Brüsszel 74.90, Milanó 22.50, Amszterdam 237.65, Berlin 178.60, Szófia 530, Belgrád 10.00, Bueuresti 3.30.

— A NUF vezérttkárának bánsági utja. Bueuresti. Victor Moldovan, a Nemzeti Ujjászületés Frontja értelmiségi csoportjának vezérttkára a Bánságba utazott, ahol fontos megbeszéléseket folytat le a NUF. vidéki titkáraival. A Front vezérttkára Oravica, Lugos és Karánsebes városokat keresi fel.

— Van Zeeland Londonba utazott. Londonból jelentik: Van Zeeland volt belga miniszterelnök pénteken repülőgépen Londonba utazott. Valószínűleg keddig marad az angol fővárosban. Utazásának célja ismeretlen. (Dunaposta.)

— Átszervezik a franciaországi lengyel hadsereget. Páris. (Rador.) Daladier és Sikorsky tegnap egyezményt írtak alá a franciaországi lengyel hadsereg és légihaderő átszervezéséről. Az egyezmény aláírásáról hivatalos jelentést adtak ki.

— A szerb egyházi zsinat körirata a békéről. Temesvár. A görögkeleti szerb egyház vasárnap üli meg karácsony ünnepét. Ezen a napon a temesvári szerb templomokban felolvassák a szerb egyházi zsinat körlevelét. Ebben utalás történik a mai helyzetre, valamint arra, hogy csak a vallás alapelvei vezethetnek igazi békéhez: a hívek tartásuk megbizodalmukat, Isten segítségével sikerül a nehézségeken átjutni.

— Készül az új költségvetés. Bueuresti. Mi-tita Constantinescu pénzügyminiszter a jövő hét folyamán értekezletre hívja össze az egyes miniszterumok fontosabb ügyosztályainak vezetőit az új költségvetés előkészítése végett.

— AZ ARADI RENDŐRSÉG ÚJ MUNKA-RENDJE. Az aradi rendőrkvesztura közli, hogy január 8-tól, hétfőtől kezdve az alábbi munkarend alapján állnak a közönség rendelkezésére: Hétfőn, szerdán, csütörtökön és szombaton reggel 8-tól 2 óráig, kedden és pénteken reggel 8-tól 1 óráig, délután pedig 5-től 8 óráig.

— A népbiztosok tanácsa tízezer dollárt adományozott az anatóliai földrengéssújtotta lakosságának. Moszkvából jelentik a Rador: A szovjet távirati iroda jelentése szerint, a népbiztosok tanácsa tízezer dollárt adományozott az anatóliai földrengéssújtotta vidék lakossága részére.

DIANA

megelőzi a betegséget.

— Biról döntés: a Cseh—Morva protektorátus nem tartozik a német államhoz. Prágából jelentik: A szudétavidék legfelsőbb bírósága elvi jelentőségű döntést hozott, amelyben azt állapította meg, hogy a Cseh—Morva protektorátus jogilag nem tartozik a német államhoz.

A borbélyműhelyek, élelmiszerüzletek és pékműhelyek ünnepi munkarendje

Az érvényben levő törvényes rendelkezések értelmében szombaton, vizkereszt napján szikoru vasárnapi munkaszünet lesz, így tehát az összes üzletek zárva tartanak, hivatalokban és üzemekben szintén a munka. A borbély- és fodrászüzletek vasárnap délig nyitva tartanak, hétfőn pedig csak délután nyitnak. Az élelmiszerüzletek, tehát mézszárszékek, tejcsarnokok, stb. — amelyek szombaton szintén zárva lesznek — vasárnap délelőtt 10 óráig tartanak nyitva. A pékműhelyekben — miként Bueurestiben is — szombatról vasárnapra virradó éjjel folyhat a munka.

— A dajai láma trónjának betöltése. Csungking. (Rador.) A kínai lapok szerint az új dajai láma február 23-án foglalja el trónját. Jólétesült kínai körökben úgy tudják, hogy három egyenként 6—6 éves láma-jelölt közül egyelőre még nem választják ki azt, aki a trónt el fogja foglalni.

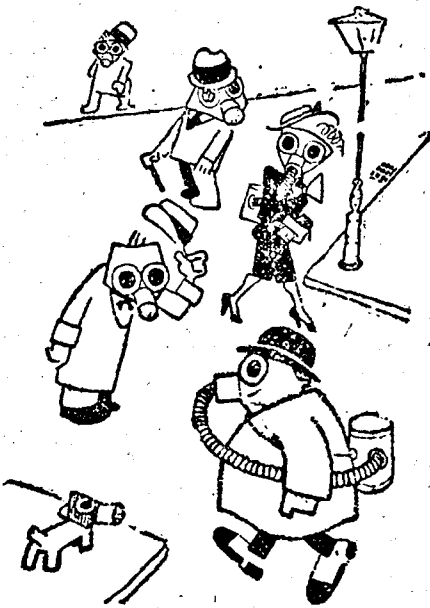
— Kemény téli időjárás Jugoszláviában. Belgrad, Rador. A hideg tovább tart Jugoszláviában. Igen sok folyó befagyott. Vukovárnál a Dunán olyan vastag jégréteg képződött, hogy gyalog lehet átkelni egyik partról a másikra. Szarajevó környékén farkascsoordák mutatkoznak.

— Csajárd uton lépték át a határt — elvesztették állampolgárságukat. Bueuresti. A Monitorul Ojcial legutóbbi száma minisztertanácsi jegyzőkönyvet közöl, amelynek értelmében 297 oly személy állampolgárságát megvonták, akik csajárd uton lépték át a határt.

— Eljegyzés. Eles Kató és Fritz László jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

— Házasság. Ganea Octavian és Magdalena Steinitzer f. hó 7-én, vasárnap d. u. 5 órakor tartják esküvőjüket a görög kath. templomban. (Minden külön értesítés helyett.)

Téli divat 1940

— Meghalt Babescu Alexa nyugalmazott alezredes. Péntek délelőtt rövid szenvedés után a központi kórház egyik betegszobájában elhunyt Babescu Alexa nyugalmazott alezredes. Babescu Alexán néhány nappal ezelőtt vakbélbántalmak miatt műtétet beavatkozással hajtottak végre. A műtét, amelyet szerdán végeztek el, jól sikerült, azonban péntek délelőtt szívgyengeség lépett fel és 10 óra tájban a nyugalmazott alezredes eltávozott az élők világából.

A tartalékos tisztok, a II. Carol király egyesület aradi fiókja végtelen fájdalommal jelentik barátainknak és bajtársainknak, szeretett bajtársainknak. Babescu Alexa alezredesnek 62 éves korában történt elhunytát, temetése január 7-én megy végbe délután 15 órakor az Arad-vári templomból.

— Tavasszal folytatják az utépítési munkaterv megvalósítását. Bueuresti. A közlekedésügyi minisztérium rendelkezést adott ki annak érdekében, hogy a már megkezdett utépítési munkálatokat tavasszal folytassák. Az egyes helytartóságok munkatervet készítenek az utépítésekre vonatkozóan.

Meghalt a tengeralattjáró feltalálója

Párisból jelentik: Tegnap hetvennégy éves korában meghalt Max Labeuf mérnök, az első tengeralattjáró megépítője.

A francia mérnök még életében kiadta emlékiratait, amelyből megtudjuk, hogy 1897-ben részt vett egy tengerészeti ünnepségen és akkor született meg agyában a tengeralattjáró eszméje.

Max Labeuf mérnök meg is építette az első tengeralattjárót, a kétszáz tonnás „Narval”-t, amellyel több sikeres lemerülési kísérletet végzett, úgy hogy a francia haditengerészet meg is vette az első hajót és a gyártási szabadalmát. Természetesen nagyon sok tökéletesítésre szorult Max Labeuf első tengeralattjárója, míg kialakult belőle a mostani modern tengeralattjáró.

Max Labeuf mérnök temetését katonai pompával rendezik meg és képviselteti magát a francia haditengerészet is egy díszszázaddal.

— Dr. SZELLE KÁROLY, bőr- és nemibetegségek szakorvosa hazaérkezett. Bl. Reg. Ferdinand 31.

— Hó borítja a szántóföldeket. A földművelésügyi minisztériumba érkezett jelentések szerint a szántóföldeket hó borítja, így tehát a vetések nem szenvedtek a fagy miatt.

— A szovjet-választások eredménye. Moszkva. A szovjet távirati iroda közli, hogy Karela és Dagestan köztársaságok kivételével az egész országban megtartották a választásokat. A választásra jogosult 93.547.797 szavazó közül 92 százalékban adták le szavazatukat. A megválasztott képviselők közül 31 százalék kommunista-párti és 68 pártionkívüli.

— Temetés. Újév napján helyezték örök nyugalomra Gruber Malvinát a felsőtemető halottasházából, a római katolikus egyház szertartása szerint. Az elhunytat számos rokon és jóismerő kísérté ki utolsó utjára.

— Aranyérnél és beldugulásnál, valamint az ezekkel járó derékfájás, mellszorulás, szivdobogás és szédülési rohamok esetén reggelként egy-egy pohár természetes „Ferenc József” keserűviz csakhamar kellemes megkönnyebbülést eredményez. Kérdezze meg orvosát.

— Városi kimutatás Arad népmozgalmi adatairól. Az anyakönyvi hivatal a napokban állította össze az elmúlt év népmozgalmi adatait. A statisztikából kitűnik a házassági kedv csökkenése. Míg 1938-ban 759 esketés folyt le, addig az elmúlt évben csak 599 házasságkötés történt. Születések száma: 1.209 (1938-ban: 1.198). Halálozás: 1.356 (1938-ban: 1.433). Válaszok száma: 84. Az előző évben: 113. Áttérések száma: 210 (1938-ban: 232).

— Az aradi Evangélikus Nőegylet szeretettel várja vendégeit 8-án, hétfőn délután 5 órakor tartandó kávédelutánján.

— Szerb—magyar—horvát nyelvű folyóiratot ad ki a pécsi egyetem a jugoszláv—magyar barátság elmélyítése céljából. Budapest. (Dunaposta.) A Csuka Zoltán szerkesztésében Budapestre megjelenő „Láthatár” című folyóirat bejelentette, hogy február 1-től „Jugoslovenska Madiarski Revija” (Délsláv Magyar Szemle) címen szerb—magyar—horvát nyelvű folyóirat jelenik meg, amelynek célja kiszélesíteni a jugoszláv—magyar barátság és Magyarország kulturális, gazdasági és politikai problémáival megismertetni a délsláv olvasóközönséget. A folyóiratot a pécsi nemzetközi jogi intézet adja ki, dr. Faluhelyi Ferenc egyetemi tanár irányításával.

Wizó. Társasvacsora kedden este 9 órakor a Hakoah Sportklubban. Vacsorajegyek ugyanott.

A légvédelmi előadások sorrendje

A városi légvédelmi (MONT)-iroda közli, hogy a január havi légvédelmi előadások hétfőn, január 6-án veszik kezdetüket. Az előadásokat épp úgy, mint eddig, a Central-mozgóban foglák ezután is megtartani. Az előadások időrendi sorrendje a következő:

I. SOROZAT:

JANUÁR 8-ÁN: I. kerület 8—8.50-ig R—U betűlg. 9—9.50 M—P betűlg. 10—10.50 I—L betűlg. 16—16.50 A—D betűlg. 17—17.50 E—H betűlg.

JANUÁR 9-ÉN: I. kerület 8—8.50-ig V—Y betűlg. II. kerület 9—9.50 R—U betűlg. 10—10.50 I—L betűlg. 16—16.50 A—D betűlg. 17—17.50 E—H betűlg.

— **Klíringmegállapodás létesül Moszkva és Szófia között.** Moszkva-A bolgár-szovjet kereskedelmi szerződés megkötésére irányuló tárgyalások a befejezéshez közelednek és a megvizsgáltak a szerződés főpontjaira nézve már megegyezést létesítettek. A tárgyalások mai helyzetét tekintve véve lehetséges, hogy a szerződést már pén-teken aláírják. A szerződést klíring-alapon kötik meg és a két ország közötti áruforgalmat 1:1 arányban szabályozzák.

— **Közel egymillió lei összegű büntetések árdrágítás miatt.** Temesvárról jelentik: A városi közigazgatási törvényszéknek árdragulás elleni bírósága dr. Rusalin Ioan bíró emleke alatt energikus küzdelmet kezdett az árdragítók ellen. A Lloyd- és Palace-kávéház tulajdonosait, mert a menü árát önkényesen tíz lelei felemelték, drákói pénzbüntetéssel sújtották. A Lloyd-kávéházát 100.000, míg a Palace-kávéházát 50 ezer lei pénzbüntetéssel sújtotta. Számos kereskedőt is elítéltek árdragítás miatt és a pénzbüntetések összege 885.225 leire rug. Elkoboztak továbbá sőt, petroleumot és rizst is a bíjnos kereskedőktől.

— **A Romániai Magyar Népközösség aradvárosi tagozata** felkéri alatt felsorolt tagjait, hogy a Iosif Vulcan-uca 12. sz. alatti hivatalos helyiségében irataik átvétele, illetőleg rendezése végett sürgősen megjelenni sziveskedjenek: Babó Etelka, Oláh Antal, Galgóczy Zsuzsanna, Vigh Gergely, Dudacsek Pál, özv. Szabó Imréné, Kiss Géza, Cserely Gabriella, Sirkó Rozália és Kiss Mátyás.

Végkiárusításból kimaradt asztalneműket lakásomon árusítom.**I. GRÜNBERGER** Moise Nicoara-u. 1. sz. I. em.

— **Mit képvisel a „csehszlovák nemzeti bizottság”? Genf.** A Baseler Nationalzeitung foglalkozik azzal a levélváltással, amely Halifax és Benes között folyt le a csehszlovák nemzeti bizottság elismerése kérdésében. Anglia nem volt hajlandó arra, hogy a bizottság elismerésével együtt pontosan leszögezzék álláspontját a cseh kérdésben. Halifax levelenek szövege szerint a bizottság nem országot képvisel, hanem csak a cseh és szlovák népet.

— **Kávéből — villamossági szigetelő-anyag.** Páris (Rador.) Paulo de Berrede Carneiro brazil tanár megtalálta annak módszerét, hogy miképpen használják fel azokat az óriási kávémenyiségeket, amelyeket nem sikerül a világcsonon értékesíteni. Rio de Janeiroban rövidesen gyár alakul egy Polin nevű amerikai vegyész szabadalma alapján. Ez a gyár az említett brazil professzor találmányának felhasználásával a kávéből „cafélit” nevű gyantás anyagot von ki, amelyet villamossági munkálatoknál szigetelőként használhatnak. Ezen kívül még ételolaját vonnak majd ki a kávéból.

— **Ismert erdőhegyi bírtokos hirtelen halála.** Kálnoki András Erdőhegy községbeli módos bírtokos tegnap rosszuléletről panaszkodott és ezért orvoshoz indult. Amikor Kálnoki a református templom melletti Körös-parti részhez ért, összeesett. A járókelők lakására szállították. De mire az orvos megérkezett hozzá, meghalt. Kálnoki András tragikus hirtelenséggel történt halála őszinte részvétet váltott ki Erdőhegy község polgárai között. A módos gazdálkodó jelentős szerepet vitt a község társadalmi életében és különösen az erdőhegyi református templomépítéssel kapcsolatban fejtett ki maradandó emlékü tevékenységet. Kálnoki Andrást pénteken délután helyezték örök pihenőre.

— **Tizenkétéves leány, mint betörőbandavezér.** Bucuresti. A bucaresti-i rendőrségnek sikerült egy veszedelmes betörőbandát ártalmatlanná tenni. A betörők vezetője egy Elena Maslovič nevű 19 éves csinos fiatal leány volt, aki két fivérével és Gh. Ionescuval együtt számos betörést követett el a fővárosban és nagybirtékű ékszereket, valamint igen sok pénzt zsákmányoltak. Az így szerzett értéktárgyakat elásták a Panduri-ut 93. számú ház udvarán.

— **Nagy razzia Aradon.** Az elmúlt éjszaka folyamán a rendőrség bünygyi osztálya nagyszabású razzit rendezett Arad város területén. Ennek során 17 előállítást eszközöltek

— **Igy bucsuzott Erdőhegy az 6-évtől...** Az arad-megyei Erdőhegy községben is hangulatosan bucsuztak az 6-évtől. Szilveszter éjszakai református ifjúság nagy sikerrel adta elő a „Falu rossza” című népszínházat, amelyet Kilin Sándor tanító rendezett. A zenét Boros József és zenekara szolgáltatta. A falu-rossza szerepét Gyurkó Pál játszotta sok sikerrel. Fiumm Rózi szerepét városi színpadokra méltó alakítással Fazekas Piri játszotta, míg Bátky Tercsi szép leány szerepében Szeberényi Rózi nyújtott pompás alakítást. Nagyon kedvesen játszott Balogh Ágnes is Feledi Boriska szerepében. A falusi asszonyok szerepében: Szedmak Teri, Szöllösi Evi, Szász Eszti és Nagy Aranka nyújtottak kifogástalan teljesítményt. A humor megtestesítője Mátyási János volt a vén, gonosz bakter szerepében. Említésre méltó alakítást nyújtott Szász Lajos is Sikert arattak még: Erdői Ferenc, Pálfi Sándor, Pálfi Lajos és Pető Sándor, valamint Szabó Sándor. Pompásan játszott Erdői Károly is. Az Inaros Otthon termében megrendezett nagyszabású előadás után az 6-évet Szedmak Teri bucsuztatta, míg az újesztendőt Nagy Zoltán felkészítő színtáncolta. A nagyszabású közönség a hajnali órákig a legjobb hangulatban maradt együtt és a pattogó zene ütemére virradatig táncoltak.

— **Magyar Bál 1940.** A Magyar Népközösség rendezésében január 20-án első alkalommal megrendező Magyar Bálja iránt nemcsak Aradon, hanem a megyében is széleskörű érdeklődés nyilvánul meg. Az izléses meghívók kikézsítését folyamatosan van, azonban a rendezőbizottság már most közli, hogy mindazon magyar testvérek, akik a meghívóra igényt tartanak, sziveskedjenek a népközösségi irodában azokat átvenni, de természetesen meghívó nélkül is minden magyart szivesen várunk erre az ünnepélyes találkozóra. A társadalmi szakosztály tevékeny és nagyszabású rendezőgárdája szebbnél szebb meglepetéseket készít elő az idei Magyar Bálra, a város jótékony és társadalmi egyesületeinek bevonásával pedig minden tekintetben a legnagyobb körültekintéssel és pazar kiállításban készíti elő mindent. A rendezőség ezúton is felkéri a magyar társadalmat, hogy a tombolóra szánt bármilyen adományt a Iosif Vulcan-uca 12. szám alatti irodában átvétel elismervény ellenében sziveskedjenek leadni. Egy bizonyos, hogy az idei népközösségi Magyar Bál erkölcsi és anyagi sikere biztosítva van.

lon- és pamutvásznakat, asztalneműket lakásomon árusítom.**I. GRÜNBERGER** Moise Nicoara-u. 1. sz. I. em.

— **A Szociális Misszió Nővédelmi Hivatala,** hagymányos, jótékony célú tevékenységét, mely a farsang legsikerültebb mulatságai közé szokott tartozni, január 14-én, d. u. 5 órakor rendezi a Központ-i szállóban.

— **Fogyunk,** immár évtizedek óta súlyos probléma a hízás. A fogyókúra divata nem szűnik meg. Ceathó Kálmán bölcsen derít rájkben foglalkozik ezzel az állandó, napirenden levő kérdéssel. Elmésen dönti el a vitát cikkében, amely az Új Idők mai számában jelent meg. Díjtalan mutatványszámot bárkinek küld a kiadóhivatal: Budapest, VI., Andrassy-út 16. Előfizetés díja negyedévre 200 lei.

SZINHÁZ**Zsimberi-zsombori szépasszony, Altéregó, Alarcok**

A mai Vizkereszt ünnepen és holnap, vasárnap a Kamara Színház tovább folytatja a nagy-sikerű karácsonyi műsorát, a „Zsimberi-zsombori szépasszony”, valamint Asztalos Miklósnak csütörtökön este színrekerült kiűnő vigjátékának, az „Altéregó”-nak bemutatóját.

Az együttes különben nagyban készül, hogy az első eredeti bemutatót megillető keretben hozza színre. Károly Sándor az ismert aradi író „Alarcok” című, három, egyfelvonásos szindarabjának premierje lesz a következő műsoránál a Kamara Színháznak. Az „Alarcok” tulajdonképpen gyűjtőnév, amely ugyanegy gondolatkör ölel fel, de ezt három változatban, három egymástól külön álló történetben fejezi ki. Találójá guny, éies prónia, groteszk hejyezek és finom pikantéria válogatja egymást az „Alarcok”-ban. Az ősbemutató iránt most nagy érdeklődés mutatkozik és minden bizonnal felt híz fog tapasztalni Károly Sándor darabjának.

A KAMARA SZINHÁZ MÜSORA:

SZOMBATON 3 órakor: „Zsimberi-zsombori szépasszony”, 20—50 lejes helyárakkal (tizenötöd-ször).

6 órakor: „Altéregó”. Asztalos Miklós vigjátéka (másodszer).

9 órakor: „Altéregó” (harmadször).

VASÁRNPON 3 órakor: „Zsimberi-zsombori szépasszony”, 20—50 lejes helyárakkal (tizenhatod-ször).

6 órakor: „Altéregó” (negyedször).

9 órakor: „Altéregó” (ötödször).

Tornász Január 13 táncestély**a „Fehér Kereszt”-ben****Karácsonyi rejtvényeink megfejtésének eredményei**

Az Aradi Közlöny karácsonyi „Kicsinyeknek-Nagyoknak” rejtvénytárgyalat rejtvényeinek a helyes megfejtése:

„NAGYOKNAK”-rejtvények.

Keresztrejtvény: Vizsz. 1. „En vagyok az ut, az igazság és az élet.” Vizsz. 62. „Csáki szalmája.” Vizsz. 91. „Menj és legyen a béke veled, óh ember.” Függ. 1. „Élőket hívom, halottakat meg siratom, villámokat megtöröm.” Függ. 13. „Imádkozzál és dolgozzál.” Függ. 25. „Tökéletes öröm a káröröm.”

Betűrejtvények: 1. Jobbra át, balra át. 2. Pártitű. 3. Görbetűkőr. 4. Veszem észre. 5. Havanna szávar.

Ki írta? 1. Jókai Mór. 2. Tolstoj Lev. 3. Jókai Mór. 4. Frithof Nansen. 5. Wilde Oscar. 6. Bíró Lajos. 7. Babits Mihály. 8. Hauptmann Gerhardt. 9. Knut Hamsun. 10. Marx Karl. 11. Ibsen Henrik. 12. H. G. Wells. 13. Maugham Somerset. 14. Ibsen Henrik. 15. Galsworthv John.

„KICSINYEKNEK”-rejtvények.

Keresztrejtvény: Vizsz. 1. „Karácsonyi ajánlás.” Függ. 1. „Kicsinynek, nagyoknak.”

Betűrejtvények: 1. Vakondok. 2. Több a bal, mint a vaj.

Névjegy-rejtvények: 1. Szabó. 2. Rendőr. 3. Iró.

Versesrejtvény: Kalapács.

— **Mitől szépek a hollywoodi sztárok?** A Színház Magazin új száma érdekes riportban árulja el a hollywoodi filmvilág kozmetikai titkait. Greta Garbó vőlegényéről közöl képes riportot képekben és szövegben számol be Budapest Szilveszter éjszakájáról, eredeti párisi tudósítás hoz a Casino de Paris Január-műsoráról. Megyery Ella cikke a békeidők világhírű táncosának, Nizinszki-nek budapesti utjáról. „Szilveszter az Operában” és számos érdekes cikk, kép, riport, novella, nagy társasági és divatrovat gazdagítja a népszerű színházi lap új számát, amelynek mellékletei külön gyermeklap, vicclap, rádió-, kotta- és kézimunkamelléklet.

— **A kritikus életkorban reggelként éhgyomorral egy-egy pohár természetes „Ferenc József” keserű víz réges-régóta bevált kiűnő hatású háziszert, amely állandó használatra is igen alkalmas.** Kérdezze meg orvosát.

— **Szerkesztőségünkbe érkezett több érdeklődésre közöljük, hogy a negyedik kerületben még nem kezdődött meg az ingatlanoknyekben történt változások bejelentése.**

— **Koszorúmegváltás.** Özvegy Tausch Rudolfné ravatalára szánt koszorúmegváltás című özvegy Polák Adolfiné 100 lei adományozott a Magyar Népközösség nyomoronyhiű kezdeményezésére.

— **Koszorúmegváltás címen az izraelita Szeretetház javára az alanti adományok folytak be:** Irsai Lipót ravatalára: Patenta Harisnyagyár 500 lei. Printz Mór 200. Gáspár Árpád 100. Printz Ede 100. Frisch Vilmos 50. Gróf Ferencné 50. Schön Vilmos 50. Strasser Ignác 50. Berger Jenő 50. Österreicher Éliás 50. Schwartz Lajos 50. özv. Grün Albertné 50. Rubinstein Szigmond 50. Csillag Miksa 50. Klein Simon 50. Klein Sándor 50. Salamon Lajos (Fiuárvaház részére) 100 lei. — **Wiederker Márk ravatalára:** Winteritz-család 200 lei. Lisslem Sándor 200. Fleissig Ármín 200. Hirschfeld Fülöpné 100. Tvirity Milánné 100. dr. Wiesel Béla 100. Reichenberg Ede és neje 50. Benyó Imre 50 lei.

INSPEKCIÓS GYÓGYSZERTÁRAK:**SZOMBAT:**

VOJTEK gyógyszerház, Bulev. Regina Maria
DANCIU gyógyszerház, Piata Mihail Viteazv
BERNÁTH gyógyszerház, állomással szembeh
BERGER gyógyszerház, Saguna-ut,

VASÁRNPON:

ANGEL gyógyszerész, Piata Catedralei 16.
OMESCU gyógyszerház, Bulev. Reg. Maria 16
KESZTENBAUM gyógyszerház, Strada Mărăsesti 68

HÉTFŐ:

Hajos gyógyszerház, Bulev. Regina Maria 5
KAIN gyógyszerház, Calea Banatulul 1.
NIEDERMAYER gyógyszerház, Str. Gojdu.

A legújabb haiszinesítés, modern frizura, festés és dauer **EIPERT**-salonjában készül, Str. V. Goldis 6. — TELEFON: 21-41.

ASSZONYOK ROVATA

Rovatvezető: Dr. Dévainé Erdős Böske

Divatposta

Mária. Csináltasson egy közepkék angora ruhát, elől a derék legyen végig gombolva, a saiatjából áthuzott gombokkal, hosszú szűk ujjakkal, glókris szoknya, lent kettő és lent kettő-kettő ferdén ráállított zseb, háromcentis saiatjából készült övvel, aminek közepén egy arany lánc legyen. Üdvözlét.

Vidéki olvasó 25. A beküldött anyag nagyon szép és divatos is. csináltasson belőle egy glókris szoknyát és hozzá egy jumper bluzt, elől végig apró strass-gombokkal, hosszú szűk ujjakkal, kis reveres kihajtóval négy zsebbel, saiat övvel, strass-csattal. Azért ajánlok jumperes fazon, mert részint ez divatos is, másrészt pedig az anyag annyira szép, hogy nyugodtan csinálthatja a szoknyához még egy témszalás zušt, vagy arany bluzt rövid ujjal, bubigalérral; teljesen angolos fazonban, deréknál egy övvel a bluz saiatjából, csak abban az esetben vegyen turbánt aranyból, vagy ezüstből, ha hosszú szoknyával viseli a bluzt, mert különben nagyon groteszkül hat a rövid szoknya és az estélyi kalap. Üdvözlét.

Kérjük olvasóinkat, leveleiket mindig rovattal együtt címezni: Budapest, Teréz-kört. 35. küldjék.

Weinfeld Rózi kozmetika

Bul. Regina Maria-ut 18. Telefon: 10-94.

Heti étlan

HÉTFŐ. Ebéd: Husleves, marhakus, foghagymamártással, gyümölcs. Vacsora: Sajtos makaróni, sült tük.

KEDD. Ebéd: Kőményleves, vagdalt libamell, sárga-borsópuré, diómetélt. Vacsora: Gombás rizs, uborka, narancs.

SZERDA. Ebéd: Raguleves, sültcsirke, paradicsomos káposzta, sültgesztenye. Vacsora: Lágy ojas, szardínia, tea, sajt.

CSÜTÖRTÖK. Ebéd: Bableves, sertéskaral, teneseifőzelék, gyümölcs. Vacsora: Vegyesfőzelék, tea. **PÉNTEK.** Ebéd: Halikralevés, turócsusza, almakompót. Vacsora: Kávé tejszínhabbal, csokoládés-kuglóf.

SZOMBAT. Ebéd: Zsemlyegombóc-leves, becsinált borjúhús, burgonya, rizskoch. Vacsora: Kolbász süte, tarhonya, narancs.

VASÁRNAP. Ebéd: Kartiolfőzelék, rántottborjúszelvény, savanyúval párolt almakompót, almás-káposztásrétes. Vacsora: Paprikászalomna, tea, déli téstamaradék.

Modern és
gyorsszabászat elszakítható
jutányosan

Virág nődivatszalonban
Új Neuman ház, a Dacia mellett.

Konyhatalkok

Orosz krém. Rendes piskótátésztaiból hat darab tortalapot sütünk, félretesszük, egy habsutóba tejszínk hat tojássárgáját, hat kanál cukrot fél liter forralt telet, hat lap, vizben felolvasztott gelatint, két kanál rumot, folytonos keverés közben a tűzősűrű krémmé főzzük, azután kihűtjük. Ekkor fél liter tejszínhabot vegyítünk közé, egy tortaformát megkenünk vajjal és a krémből vékony réteget teszünk a tortaforma aljára, ekkor egy tortlapot teszünk rá és vékony krémréteget és megvágjuk apróra vágott citromáddal és néhány szem malagaszóllóval és ezt az eljárást addig ismétljük, míg a lapok és a krém is elfogyott. A formát jégre tesszük és fálaláskor szépen kiborítjuk.

Modern arcápolás, hajszaalak, szemölesök végleges eltávolítása.
FELTER KOZMETIKA,
ESTIKIKÉSZÍTÉS!
STR. EMINESCU 10.

Csokoládé-felfut. Két tábla csokoládét megpulisztunk, tízenkét deka cukorral, hat tojássárgájával habzásig keverjük, a hat tojásfehéréből kemény habot verünk, azután megtörünk egy fél kifűt, átszítjuk és egy kis kávéskánál lisztet is hozzáadva a habbal egyszerűre összekeverjük és kikent formába öntjük, a csőben egy órahosszáig gőzöljük.

Habos szelvények. Huszonegy deka liszt, tízenegy deka vaj, nyolc deka cukor és egy egész tojással tésztát gyurunk és kinyújtva, pléhen megsütjük. Ez alatt a nyolc tojásfehéréből kemény habot verünk harminc deka finom porcukorral és tízenegy deka finomrávagdalt és megsárgított mandulával, egy citromnak lereszelt héjával összevegyítjük és a tésztára kenjük, azután darabos cukorral meghintjük és forró sütőbe tesszük, ahol tízenöt percig sütjük, akkor a sütből kivéve forró késsel felszeleljük.

1914. DECEMBERÉBEN:

Hamis távirat segítségével kényszerítették harcba az angolok gróf Spee tengernagy hajóhadát

Fából készült „hadihajók” segítségével szabadították fel a brit flotta két legerősebb egységét, hogy megsemmisítsék az Atlanti Óceánon mühödő német cirkálókat

A Délamerika partjai előtt lejátszódott tengeri ütközet feleleveníti a német haditengerészeti történelmének egyik legmarkánsabb, kimagasló alakját, a tragikus sorsú gróf Spee tengernagyot. Róla nevezték el a német zsebcsatáhajót, amely három angol cirkálóval vívott izgalmas ütközetet Montevideo előtt. A véletlenek szeszélyes összjátéka következtében az Admiral Graf Spee német zsebcsatáhajó is Délamerika partjai előtt ütközött meg az ellenséggel, ugyanazon helyen,

ahol pontosan negyedszázaddal ezelőtt gróf Spee admirális vezérhajója, a Scharnhorst világraszóló győzelmei után flottájával együtt elmerült az Atlanti-óceán hullámaiban.

Gróf Spee tengernagy, a világháború előtti német haditengerészet egyik legkiválóbb parancsnoka, a távolkeleti német flotta admirálsa a világháború hőstetteinek legrészesebb lapjait írta meg flottájának négyhónapos küzdelmei során. Amikor a háború kitört, a távolkeleti flotta a kínai tengeren tartózkodott. A flotta modernül felszerelt, villámgyors, elsőrangú vezetés alatt álló cirkálóit: a Scharnhorst, a Gneisenau és a kíséretükben lévő könnyű cirkálókat: a Leipzig, Dresden, Nürnberg és az Emden nagy gondot okoztak az angol és francia admirálisoknak.

Német győzelem a chilei partok előtt

Gróf Spee admirális fölélményes hajóhada sok kellemetlenséget és kárt okozott a szövetségesek hajóinak. A távolkeleti vizeken bizonytalanná tette az ellenséges kereskedelmi hajók forgalmát

„Kicsempészik” az angol cirkálókat

A Földközi-tengeri angol flotta erős egységei a Dardanellák előtt állomásoztak, hogy szemmel tartásák a török kikötőben menedéket keresett Goeben és Breslau német hadihajókat. Erre a drága zsákmányra két modern angol nehéz cirkáló, az Invincible és az Inflexible lesett. Ezt a két hajóóriást rendelkez az angol admirális a délamerikai vizekre, hogy megütközzenek gróf Spee flottájával. Ezeknek a Dardanellától való elvonása azonban azzal a veszéllyel járt, hogy egyrészt gróf Spee tudomást szerez a hadihajók indulásáról és még idejében elhajózik a veszély-zonából, másrészt pedig a Goeben és a Breslau megkísérli a Dardanellákra való áttörést. Az admirális azonban páratlan tervekkel meghiúsította a veszélyek bekövetkezését.

Egy angol hajógyárban alig egy hónap alatt

Munkában az Intelligence Service

Ezúttan az admirális egy másik járszámába kezdett. Értelmezték az angol Intelligence Service berlini ügynökét, hogy a két hadihajó teljes gőzejében van Délamerika felé. Az Intelligence Service ügynöke még máig is

tökzatos cselszövésével megszerezte azokat a helyezőket, amelyekkel a német admirális táviratait a cenzurahivatal és a fõ-posta lepecsételte.

A még mindig Valparaisóban horgonyzó német flotta parancsnoka, Spee gróf, néhány nappal később távirati utasítást kapott, hogy flottájával induljon a Falkland-szigetek fővárosának, Port Stanleynek a bombázására. Ezt a táviratot a német admirális soha nem adta fel.

Gróf Spee admirális a távirati utasítás alapján tanácskozára hívta össze a chilei német követet és hajórajának tisztjeit, akik lebeszéltek a vállalkozásról, mert

tudták, hogy a német flotta veszélybe rohan.

és több tengeri ütközetből győztesen került ki. A fúrge német nehéz és könnyű cirkálókat

meglepetésszerűen változtatták utirányukat és óriási távolságokat jártak be. Mialatt az angol és francia admirálisok lázasan kutatták őket az egzotikus tengeren.

1914. november 1-én azután megdöbbenő hír futott be Londonba. Gróf Spee admirális flottája győzelmes csatát vívott Coronel chilei kikötő előtt Graddock angol admirális flottájával, melynek

két páncélosát elsüllyesztette és megsemmisített egy felfegyverzett kereskedelmi hajót.

Az admirális megtudta, hogy a győzelem után a német flotta Valparaiso délamerikai kikötőbe futott be.

Az angol admirális csak a Falkland-szigetek bázisához tartozó hajórait tudta volna vele szembeállítani. A Falkland-szigeteken azonban ekkor csak elavult fegyverzetű, harcászati szempontból nem teljes értékű hadihajók állomásoztak, amelyek közül két nehéz cirkáló már megsemmisítettek a németek. Az angolok döntő ütközetre akarták kényszeríteni Spee gróft, viszont a Déli-tengeri flotta erre nem volt elégséges. A Földközi-tengeren állomásozó nehéz cirkálókat közzül kellett néhányat elvonni, hogy ezeket veszték harcra gróf Spee flottájával szemben, viszont ezt a flottamozdulatot úgy kellett végrehajtani, hogy arról a német admirális ne szerzhessen tudomást.

Ennek érdekében az angol admirális fegyvertisztviselést és meglepő tervet dolgozott ki és hatott végre.

felépítették a két angol haló hű mását. Ennek a hihetetlen gyors hajóépítésnek az volt a titka, hogy a két hadihajót fából építették fel.

A Halj admirális ötlete nyomán épült hajómodelleket vontatógőzösök juttatták el két tengeren át az Égei-tengerig és hosszú útik alatt csodálatosképpen nem keltek fel az ejlséges kémek figyelmét. A hajóvontatás mindig éjnek idején történt és ugyancsak

az éjszaka sötétjében cserélték ki az Invincible és az Inflexible hadihajókat a fából készült modellekkel.

anélkül, hogy a nagyjelesőségű hajócsere illétekfejenek észrevették volna. A két angol hadihajó azután teljes gőzejébe átszepte a Földközi-tengert és amikor átjutott Gibraltáron, délnyugat felé vette útját.

Spee gróf bizalmas jelzéssel kapta a távirati utasítást, ezért nem árulta el, miért ragaszkodott tervéhez és tisztikarának elérő véjeménye ellenére 1914. december 7-én reggel parancsot adott a hajóraj indulására.

A német flotta megkerülte a Cape Horn-t és tízenkét órával később összetalálkozott a tengeri ütközetre felfejlődött angol flottával, amelynek vezérhajói, az Invincible és Inflexible, a Dardanellák elől kicsempészelt nehéz páncélos cirkálókat voltak. Az egyenlőtlen küzdelem néhány óra hosszat tartott. December 8-án délelőtt

a hősiiesen harcoló német hajóraj az angol nehézágyuk tüzeiben elsüllyedt.

és csak egy egysége menekült meg: az Emden.

Gróf Spee admirális sok ütközetben győzedelmeskedő és tragikus sorsú flottájának regénybe illő története a világháború történelmének egyik legérdekesebb és részleteiben máig sem teljesen tisztázott fejezete. (G. L.)

Magyar Népművelő

Az aradi Magyar Népközösség közművelődési szakosztályának közleménye

Az iskolán kívüli népművelés szolgálatába szegődik a magyar sajtó, amikor időnkint hivat ad kimondottan népművelő irányzatú olvasmányoknak. Ma különösen nagy szükség van a sajtó útján is történő népművelésre, mert a rendkívül súlyos idők fokozottabb népi öntudatot követelnek, másrészt pedig irodalmi, népművelő előadások tartása csak nagyon megszükkített keretek között valósítható meg. Az aradi Magyar Népközösség közművelődési szakosztálya éppen ezért kéthetente jelentkezik ezeken a hasábozon és igyekszik a magyar újságolvasó vasárnapi szellemi táplálékához minél több magyaros ízt és zamatot biztosítani.

A szülők előitélete az iparos-pályák iránt

Ezt a cikket a brüsszeli L'Éducation Familiale füzetéből vettük át (a Néptanítók Lapja fordítása szerint), mert úgy érezzük, hogy nálunk is alkalomszerű és sokan okulhatnak belőle.

— A legkisebb fiam — így szól hozzám ma nap egy családapa — nagy gondot okoz nekem. Igen rossz tanuló, egyáltalában nem fejlődik tanulmányai, úgyhogy végleg el is buktatták a gimnáziumban. Ha legalább valami üzlet vagy műhely vezetésére mutatna rátermettséget! De erre sem alkalmas, mert nem tud parancsolni, rendelkezni. Ön bizonyára azt az ellenvetést teszi, hogy az ilyesmit idővel el lehet sajátítani. Én azonban nem hiszem, hogy a gyerek azt vajaha is megtanulná. Legszívesebben valami írónak szeretne lenni, de biztos vagyok benne, hogy sohasem viszi semmire. Micsoda jövő vár szegény fejére! Valóságos csapás ez a gyerek!

— Megérem aggodalmát, — válaszoltam, — de hát elvégre nem válhatik mindenkiből ügyvéd, orvos vagy mérnök. De mért ne adná iparosnak, mért ne válna jó műszerész, órák, betűszedő, műasztalos vagy műlakatos belőle?

Amikor ezt az eszmét megpendítettem, már vártam az ellenmondást, mely nem is maradt el a következő határozott, metsző szavakban:

— Iparos? No, az szóba sem kerülhet! Ilyen még sohasem volt a családomban!

Örizedtem, hogy azon nyomban megfélemlék nekí. Jól tudtam, hogy abban a percben minden ékesszólásom kárba vezetett volna. De talán az a válasz, amelyet e sorokban adok meg neki, mégis gondolkozóba ejti s esetleg más elhatározásra bírja.

Bizonyára felhajtása volna az egyenlőség elvének, az úgynevezett egalitárizmusnak, ha azt állítanók, hogy a kézimunka egymagában azonos értékű a szellemi munkával. Am az értékelésben az a szempont a döntő, amelyből kiindulunk. Erkölcsei tekintetében mindenfajta munka egyenlő értékű. Ha mégis mutatkozik különbség, ezt a szárdék nemessége, az egyéni érdekek háttérbe szorítása idézi elő. Társadalmi szempontból az értelmi munkák általában fölébe helyezhetjük a testieket, mert az előbbi a társadalom szélesebb körére terjedő s esetleg mélyebbre nyúló hatás is járhat vele. Ha a képességek ranglétájából indulunk ki, a szellemi munkák megint különbnek kell valjanunk, mert rendszerint magasabb képességeknek a felhasználásán alapoznak.

Mindez magától értődik. De lássuk most már magukat a szavakat. Mielőtt az egyes foglalkozásokat osztályoznók, állapítsuk meg, helyese-e a szóhasználat, nem téves-e a megkülönböztetés a kézi, testi, ipari munka közp. egyfelől, s a szellemi, értelmi, agymunka közt másfelől? Nem kellene-e pontosabban megvizsgálni, hogy különféle mesterségek és foglalkozások mekkora mértékben vesznek igénybe egyrészt a kéznek, a testnek, másrészt pedig az agynak, az értelemnek a szolgálatait?

Hasonlítsuk össze például a műlakatos, műasztalos vagy aranyművest akár melyik pénz- vagy biztosító-intézetnek alacsonyabb rangú tisztviselőjével. Távol legyen tőlünk minden elfogultság, de ha fölvetjük a kérdést, hogy vajon melyik részen van nagyobb szükség kezdeményező képességre, izlésre, leleményességre, a személyiség kifejtésére, bizony gyakran vagyunk kénytelenek a mesterséget fölébe helyezni az alkalmazásnak. Gondolunk-e rá, hogy a jól kiképzett műasztalosnak milyen alaposan kell ismernie a különféle stílusokat s az aranyoknak mekkora érzékét kell egyesítenie az izléssel s a képzelőerővel? Ugyan kinek a munkája követel több értelmességet, a gépirő-e vagy a műasztalosé?

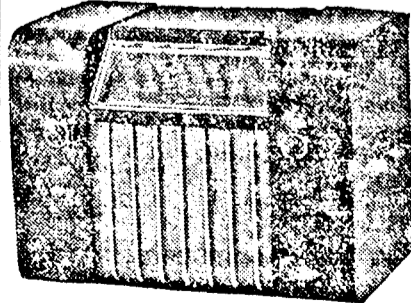
Azután joggal vehetjük fel azt a kérdést is, hogy vajon mi módon biztosítjuk inkább a gyermek boldogulását, elégedettségét? Azzal, hogy bedugjuk valami hivatalba, vajami óriási vállalatba, ahol lényegesen kevesebb a nagy gépezetnek, melyben mindvégig gépies munka is vár rá? Nem előnyösebb, ha jó iparos válik belőle? Ezek a mesterelemek legalább örömet, elégtételt érezhetnek szakismereteik, képességeik fejlődésében, műveik jókészségében.

Az a legfurcsább a dologban, hogy nemcsak az úgynevezett polgári osztályok hódolnak az előítéletnek, hanem maguk az iparoscsaládok is. Ennek tulajdonítható aztán, hogy némelyik foglalkozási ág (pl. biztosítási vagy kereskedelmi ügyintézés, banktisztviselés) túl van árasztva, ami a kereset is jelezni. S hozzá még a minőség rendszerint nincs is arányban a mennyiséggel: prodákban, hivatalokban általános a panasz, hogy alig akad igazán tehetséges tisztviselő, az iparban pedig súlyosan nélkülözik a képzett munkásokat. Mindezzel karöltve jár a kereset aránytalansága is.

Mindezzel még megsemit nehezteljünk azokra a szülőkre, akik nem képesek az elfogultságot legyőzni, hiszen ehhez nagy lelkierőre van szükség. Azt sem hagyhatjuk említetlenül, hogy a társadalom nagyon is meg tudja kinoszni azokat, akik nem osztózkodnak előítéleteiben. Mindez azonban nem szolgálhat okul arra, hogy tovább is meghajoljunk ily önkényes szabályok előtt s hogy ne örökedjünk jobban megbecsülni azokat az ipari foglalkozásokat, amelyeknek üzéséhez személetes érzék, izlés és értelmesség kell.

Népművelők tizparancsolata

1. Már a népművelő megjelenésén lássék meg, hogy nem kényszer, hanem a nép iránti szeretet és jószándék hozta a dobozóra.
2. Ne felolvasást tartson, hanem szabadelőadást.
3. Legyen mindig pontos, ne varakoztassa a közönséget.
4. Hason oda, hogy az előadásban a község vezető emberei s az egyesültek tisztviselői, lehetőleg teljes számban ott legyenek.
5. A mindennapi élettel kapcsolatos gyakorlati dolgokat, vagy a hallgatóság érdeklődésének felkeltésére alkalmas ismeretközlő, avagy tárgy anyagot tárgyaljon.
6. Készüljön lelkiismeretesen, hogy előadása folyékony és tartalmas legyen. Idegen szavakat, elvont fogalmakat ne használjon, egyszerű, könnyen érthető nyelvezeten beszéljen.
7. Előadását lehetőleg szemléltesse.
8. Minden előadást vegyen körül egy kis szórakoztató műsorral.
9. Az előadói terem esti előadások alkalmával a kezdet előtt legalább 15 perccel ki legyen világítva és télen megfelelően legyen lütvé.
10. Előadás után a közelmúlt eseményeit hallgatóival beszélje meg, a fontosabbakra figyelmüket hívja fel.

Az összes világmarkak egy kézben

GRAETZ,
SCHAUB,
BLAUPUNKT,
STANDARD,
MINERVA,
EUMIG,
KAPSCH,
RADIONE,
ZENIT,
IMPERIAL.

2500 lettől kezdve

Kedvező részletfizetési feltételek!

Hammer Zsigmond és Fia Arad, Bulev. Reg. Ferdinand 27. Telefon: 18-47.

Az élet: lár...

Irta: Endrődi Sándor

Az élet: lár: a munka: égés;
A nap küzdelme halsza csak.
Dulakodunk a betevőért,
Kergetnek dicsvágy és harag,

Öklözzük egymást jobbra, balra,
Ha kell, öllünk lépten-nyomon.
Elfordulunk az égiéktől,
Kapkodunk hitványságokon.

S ez így tart, így megy mindhalálig
Mig végre benned, óh Uran,
Hívságtól menten, lárma nélkül,
Elszunnyadunk mindannyian.

Osszeírják a kisiparosok szerszámaikat és üzemtermelésük értékét

Bucuresti. A nemzetgazdasági miniszteriumban megállapítás nyert, hogy a kisiparra vonatkozóan csak hiányos adatok állnak rendelkezésre. Közül kétszáz ezer kisipari üzem működik az országban, melyek összes jövedelmét megközelítőleg sem ismerik. Egyesek szerint, 20 milliárd le lenne az országban található kisiparosok és mesterek évi összes jövedelme, mások szerint, viszont a nagyipar jövedelmét is felhaladja, így 56 milliárdnál is nagyobb az összeg. Anghelcsu miniszter elrendelte, hogy tegyék meg az intézkedéseket a szükséges statisztikai adatok összegyűjtésére. A kimutatásban következő adatokat tüntetik fel: 1. A kisiparos üzemében használt gépek és szerszámok. 2. A termelés értéke.

Az ország egész területén folyó statisztikai munkálatokat a munkaügyi inspektorok ellenőrzése alá helyezik. Az összeírás január második felében kezdődik.

Az aradi rendőrség 1939. évi tevékenysége

Az aradi rendőrség elmúlt évi működéséről szóló kimutatás most készült el és abból kiderül, hogy 1939-ben 1638 rendőri esemény történt Aradon. Ezek közül 45 öngyilkosság, 68 munkabaleset, 42 közlekedési szerencsétlenség, 33 betörés, 832 lopás, 254 verekezés, késelés, 13 erőszak, 3 rablótámadás, valamint 400 kisebb bünygyi esemény, amelyeknek nem voltak súlyosabb következményei. A bünygyi események, lopások, betörések esetében 78 százalékát a rendőrség eredményesen nyomozta ki, rövid idő alatt sikerült a tettesek kiletét megállapítani és azokat elfogni. A három rablótámadás tetteseit is rövid idő alatt leleplezte a rendőrség és a bűnözőket letartóztatták.

A népesedési hivatal átszervezése teljesen új alapokon történt. Itt 78.382 lakost tartanak nyilván, 11.413 ingatlankönyv szerepel a kimutatásban. A közlekedési ügyosztály 1687 esetben vett fel kihágási jegyzőkönyvet, azok ellen, akik nem tartották be a közlekedési rendszabályokat. A rendőrség illetékes ügyosztálya az elmúlt esztendő alatt 2160 végrehajtási parancsot eszközölt és 1416 elővezetési parancsot intézett el.

Ugyancsak az elmúlt évi tevékenységhez tartozik az is, hogy a rendőrség egy rendőrautót, négy motorkerékpárt és egy személyautót vásárolt. A közlekedési rendőrök részére pedig harminc bőrkabátot szereztek be.

Első ízben nyújt az ALLAMI
SORSJÁTÉK

10.000.000 leis nyereményt.

Vásároljon sorsjegyet a
MERCUR sorsjegyarudatótól
és megnyerheti a nyereményt.

ALLAMI
SORSJÁTÉK

A két sorozat
huzása
JANUÁR
15-én és 18-án

MERCUR

Aradi főkolektor: GOLDSCHMIDT BANK

SPORT KÖZLÖNY

A magyar csapatok turamérkőzéseinek részletes eredményei

UJPEST

December 24. Belgrád: BSK 3:5.
December 25. Belgrád: Jedinstvo 3:0.
December 28. Szabadka: Bácska 5:2.
December 31. Borovo: Bata SK 2:2.
Január 1. Eszék: Tvozdjar 1:1.

SZEGED

December 24. Borovo: Bata SK 1:3.
December 25. Borovo: Bata SK 3:1.
December 26. Zimony: Zemun SK 2:2.
December 29. Bácsstopolya: JAK 13:2.

December 31. Szabadka: ZsAK 4:0.
Január 1. Szabadka: Szabadka vál. 2:1.

FERENCVÁROS

December 25. Ujvidék: Vojvodina 8:2.
December 26. Ujvidék: Jugoszlávia 8:0.
December 30. Istanbul: Istanbul vál. 3:5.
December 31. Istanbul: Istanbul B) vál. 3:1.
Január 1. Istanbul: Istanbul vál. 2:2.

KISPEST

December 26. Kispeszt: Wiener SC 1:3.
December 31. Bécs: WSC 1:3.

A magyar szövetségi kapitány fontos tanácskozásai Olaszországban

Budapest. Ginzery Dénes dr., magyar szövetségi kapitány több napot töltött Olaszországban, ahol fontos tárgyalásokat folytatott az olasz szövetség vezető embereivel. Visszatérése után kijelentette, hogy meg van elégedve a megbeszélések eredményeivel. Olasz részről Coppola és Barassi vettek részt a tárgyalásokon. A magyar szövetségi kapitány közölte, hogy sikerült megállapodnia az olasz-magyar válogatott mérkőzésre vonatkozóan is, amennyiben 1940. december 1-én találkozik a

két ország válogatott együttese. Egyelőre nem lehet tudni, hogy a mérkőzés melyik olasz városban rendezik meg, azonban a legjobb esélye Milánó, Nápoly vagy Génua városoknak van. Ginzery Dénes dr. azt is közölte, hogy az olasz szövetség vezetésében nem történik változás, így Vaccaro tábornok továbbra is megmarad a szövetség élén. A budapesti értekezleten Coppola és Mauro képviselik Olaszországot.

Elhalasztották a szövetségi tanács ülését

Fővárosi sportkörökben úgy tudják, hogy a szövetségi tanács január 21-re kitűzött ülését január 28-ra halasztották el. A halasztásra az a körülmény adott okot, hogy a szövetség vezetői megakarják várni, amíg Marinescu tábornok visszatér az országba és részt vehet az ülésen. A szövetség elnöke január 28-ra feltétlenül hazaérkezik.

A magyar csapatok turamérkőzéseinek műsora

JANUÁR 6.

Ankara: Ankara csikóvál.—Ferencváros.
Szaloniki: A Hungária vendégszerepe.

JANUÁR 7.

Ankara: Ankara vál.—Ferencváros.
Szaloniki: A Hungária vendégszerepe.

JANUÁR 13. és 14.

Ezen a két napon a Ferencváros Jugoszláviában játszik.

Athén: A Hungária vendégszerepe.

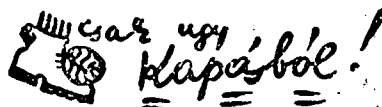
A magyar válogatott teniszcsapat Görögországban játszik

Budapest. Magyarország válogatott teniszcsapata szerdán elutazott Olaszországba. A két ország válogatottjai Milánóban és Torinóban utköznek meg. A magyar csapat a következő játékosokból áll: Asboth, Gábory, Szigeti, Ferenczy dr.

Játékvezetőcsere

Románia - Magyarország és Jugoszlávia között

A magyar és jugoszláv szövetségek mellett működő bírótestületek között megállapodás jött létre, amelynek értelmében kölcsönösen adnak bírókat a bajnoki mérkőzések levezetésére. Hír szerint ugyanilyen megállapodás készül a román szövetséggel is.

A török szövetség elhatározta, hogy az országos bajnoknak a bajnoki küzdelmek befejezése után 1000 lira jutalmat ad. A Román Kupa bizottsága legutóbbi ülésén úgy határozott, hogy a serleg győztesének 50 ezer lei jutalmat ad.

A Pesti Hírlap jelentése szerint a szlovák szövetség képviselőjét is meghívták a január 13. és 14-iki budapesti értekezletre, így összesen nyolc állam szövetsége képviselteti magát a magyar fővárosban tartandó értekezleten.

Orsi, a volt olasz válogatott szélső már hosszabb ideje Argentínában él, helyesebben visszament Argentínába. Legújában a labdarúgó Orsiból autóvezető lett. December 27-ikén rendezték meg Argentínában a „Mille Miglia”, az amatőr autóversenyzők nagy versenyét, amely a Florencia—Warella—Bania Blanca útvonalon került sorra. Eredmény: 1. Orsi (Ford kocsi) 4 óra 38.9. 2. Iose Castano két perccel később érkezett be. Orsi 110 kilométeres óraátlaggal futott.

TEKESPORT

A TEKEKÖRZET ÉRTESETI TAGJAIT, hogy január 8-án, hétfőn este 8 órakor a Husiparosok székházában levő hivatalos helyiségében értekezletet tart, mely alkalommal a teke csapatbajnokság tavaszi fordulójának sorsolását és technikai lebonyolítását tárgyalják meg. A körzeti tagok és póttagok pontos megjelenése kívánatos.

A Tricolor tekeosztálya kétnapos egyéni versenyt rendez. A Tricolor tekeosztálya január hó 6-án és 7-én, szombaton és vasárnap mindkét napon fél 10 órai kezdettel, egész napon át tartó egyéni tekeversenyt rendez, melyre a farszevesületek valamennyi játékosát ezuton is meghívja. A verseny jótékony célját tekintve, hisszük, hogy tekezőink teljes számban részt vesznek a versenyben, annál is inkább, mert a verseny pompás díjazása minden eddigit felülmúló. A verseny vasárnap este 9 órakor a holtversenyeket eldöntő rádóbákkal nyer befejezést. A verseny a Tricolor-pályán a Münnich-vendéglőben nyer lebonyolítását.

A CSAPATBAJNOKSÁGOK KEZDETE még nincsen megállapítva és az egyes játéknapok rögzítése csak a tervezet feltérlesztése után, a nagyváradi kerület jóváhagyásával történik meg. Természetesen ennek megtörténte után a teljes forduló beosztását közölni fogjuk.

A bajnoki ellenőrző bizottság nevében, annak elnöke, Pascu Gheorghie, a legutóbbi körzeti ülésen beterjesztette részletes, minden momentumra kiterjedő jelentését, melyben általánosságban elismeréssel nyilatkozott az egyesületek technikai készültségéről és haladásáról. A tapasztalatok nyomán, a tavaszi fordulóra már részletes tervet dolgozott ki, a még elszórtan jelentkező szabályellenességek kiküszöbölésére, melyet a körzet január 15-iki ülésén terjeszt be. Hiszük, hogy ezek a szankciók tekeportunk fejlődésének javára válnak és ezzel az aradi körzet tényleg mintakerülete lesz az ország tekeportjának.

Kedden Aradon vendégszerepe! a „Munka és Jökedv” színtársulata

A „Munka és Jökedv” intézményének bucuresti-i színtársulata, mely Victor Ion Popa, az ismert román író vezetése alatt működik, január 9-én, kedden három előadást rendez a Kulturpalotában. Délután 3 órakor az elemi iskolák, valamint a közép- és szakiskolák alsóosztályu növendékei számára Ioan Creanga, a román irodalom klasszikus alakjának egyik dramatizált meséjét adják elő. Fél 6 órakor Victor Ion Popa „Muskátlia az ablakban” című vígjátéka kerül bemutatásra, kizárólag a középiskolák és a szakiskolák növendékei számára. Este fél 9-kor ezt az előadást munkások, magánisztviselők és iparosok részére ismétlik meg. Az említett vígjáték Bucurestiben hosszú hónapokig óriási siker mellett volt műsoron. Jegyeket január 7-én, 8-án és 9-én a Kulturpalota pénztáránál lehet beszerezni. Korlátolt számban 60 és 50 leles jegyeket tartottak fenn a fenti foglalkozási ágakba nem tartozó színházkedvelő közönség számára.

Göckel Alfréd és gyermekei,
Gertrud és Alfréd fájdalommal
tudatják a felejtethetetlen jó feleség,
drága édes anyja

Göckel Alfrédné

szül. Bogdán Rózsi

elhunylat.

Temetése f. hó 6-án, délután 4
órákor lesz az „Eternita-e” (telsőtemető)
halottasházából.

Emléke legyen áldott!

A gyászoló család.

Magyar bál, január 20. Fehér Kereszt.

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

A földművelésügyi miniszter rendelete:

Továbbra is működhetnek a hegyközségek

Az egész országra kiterjesztik a hegyközségek rendszerét

Az új mezőgazdasági törvény 200. szakasza olyan intézkedést tartalmazott, amelynek módosítását már régebben kérték az érdekeltek. Ennek a szakasznak értelmében ugyanis elrendelték a hegyközségek rendszerének megszüntetését. Mivel ez a rendszer a szőlővidékeken évtizedek óta jól bevált, a szőlőbirtokosok még annak idején arra kérték az illetékes hatóságokat, hogy tekintsenek el a fent említett törvényszakasz alkalmazásától. Ennek a kérésnek helyt is adtak, később azonban, amikor a törvény teljes egészében való alkalmazására sor került, egyes vidékeken az illetékes tisztviselők ragaszkodtak a törvény azonali és szó szerinti végrehajtásához és a hegyközségek feloszlatásáról intézkedtek.

A szőlőgazdák egyöntetű kívánságának eleget téve Ispravnic Sever dr. szenátor, az

aradmegyei Szőlészeti Szindikátus elnöke az elmúlt napokban kihallgatáson jelent meg Ionescu-Sisesti földművelésügyi miniszter előtt és részletesen vázolta a helyzetet, utalva arra, hogy a szőlőgazdák érdeke azt kívánja, hogy ezeket a jól bevált és hasznos intézményeket a hegyközségeket ne szüntessék meg. A földművelésügyi miniszter teljes megértéssel hallgatta végig a szenátor előadását és rendelkezést adott ki, amelynek értelmében addig is, amíg a kérdés újabb törvénnyel rendezést nem nyer, a hegyközségek mindazonk a vidékeken, ahol eddig is fennállottak, továbbra is zavartalanul működhetnek. A miniszter egyben közölte, hogy rövid időn belül rendelet-törvényt dolgoz ki, melynek értelmében a hegyközségek rendszerét az egész ország területére kiterjeszti.

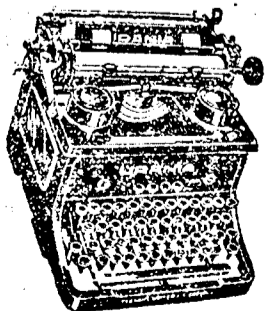
Új sorszámmal kellett ellátni január 1-től a számlákat

A helyegytörvény rendelkezése értelmében január 1-től kezdődőleg a számlákat új sorszámmal kellett ellátni, még pedig egytől kezdve folytatódóan. A törvény nem írja elő új számlakönyv kezdését, hanem csupán azt rendeli el, hogy január elsejétől a számlák folyószámát egytől kezdjék. Ez a rendelkezés a nyugtakra nem vonatkozik, a gyakorlat azonban az, hogy a nyugtakönyveket is egyes számmal kezdik.

= Bucarestbe helyezi központját az Erdélyi Bank és Takarékpénztár Rt. Az „Argus” jelentése szerint az Erdélyi Bank és Takarékpénztár Rt. székhelyét Bucarestbe helyezi át. A lap közli, hogy a rendkívüli közgyűlést már össze is hívták, az alapszabályok ennek értelmében való módosítása érdekében.

= EMELKEDETT DECEMBER HÓNAPBAN A KIVITEL. A külkereskedelmi hivatal most tette közzé az 1939. december 1. és 15-ike között lebonyolított kivitelről szóló kimutatást, amelynek az adatait összehasonlítva 1938. hasonló időszakának adataival. Eszerint az ország árukivitelének értéke 1939. december 1. és 15. között 1 milliárd 695 millió 863 ezer lejre emelkedett, míg 1938. hasonló időszakában 1 milliárd 304 millió 83 ezer lejt tett ki. Ebből a mennyiségből a legjelentősebb kivitel a következő országokba irányult: Németország 499 millió 577 ezer lej (1938-ban 204 millió 667 ezer lej), Anglia 435 millió 666 ezer lej (353 millió 342 ezer), Olaszország 191 millió 969 ezer lej (76 millió 140 ezer), cseh- és morva protektorátus 191 millió 762 ezer, (Szlovákia 25 millió 817 ezer lej), a múlt évben a régi Csehszlovákia területére 60 millió 46 ezer lej, Svájc 62 millió 986 ezer (87 millió 81 ezer), Görögország 51 millió 415 ezer (82 millió 471 ezer), Franciaország 55 millió 604 ezer (34 millió 954 ezer), Dánia 28 millió 614 ezer (17 millió 18 ezer), Magyarország 25 millió 570 ezer (51 millió 104 ezer), Törökország 24 millió 276 ezer (9 millió 8 ezer), Bulgária 23 millió 666 ezer (9 millió 322 ezer), Palesztina 22 millió 76 ezer (54 millió 504 ezer) lej.

Hasznos, értékes!

Mér sékelt
áremeléssel

kaphatók, új, használt

— kis és nagy —
írógépek

SZEGFU Str. Bratianu 7. Tel.: 11-44.

= Ötvenmillió szlovák korona értékű kivitelre adott engedélyt a minisztertanács. A Monitorul Oficial január 3-iki számában minisztertanácsi jegyzőkönyv jelent meg, amelynek értelmében engedélyt adnak a Sarex részvénytársaságnak bármely román árucikk 50 millió korona értékig terjedő kivitelére, kivéve az 5000 tonnán felelő mennyiséget meghaladó petróleum- és bauxit-mékeket. A kivitel a következőképpen oszlik meg: 35 millió korona értékben a cseh- és morva protektorátus területére szállítanak árut, míg 15 millió korona értékben más országokba, kivéve Palesztinát, Egyiptomot, Szíriát és Libanont. Az említett kivitelből származó devizákat nem adják át a Banca Nationalának, sem pedig a külkereskedelmi hivatalnak, hanem azt teljes egészében annak az egyezménynek értelmében használják fel, amely 1935. április 29-én V. Antonescu akkori román és Trapl akkori csehszlovák pénzügyminiszterek között létrejött.

= ARADI PIACI ÁRAK. Zöldségpiac: Óburgonya kg. 4-5 lei, hagyma 3.50-4.50, zöldboglya kötege 1.50-2, kelvirág drb. 10-25, fehér bab kg. 14-18, kalarabé drb. 1-3, torma drb. 2-4, répa kötege 2-3, petrezselyem kötege 4-5, zöld petrezselyem 1-2, hónapos retek kötege 1, téli retek drb. 2-3, fokhagyma kg. 18-25, fejes káposzta drb. 5-10, savanyú káposzta kg. 8, levesbe való zöldség kötege 2 lei. Baromfi piac: Gyöngytyúk párja 75 lei, pulyka 320, tyúk 145, kövér liba 560, sovány liba 240, csirke 65, galamb 30, kövér kacsa 400, sovány kacsa 210 lei. Tej és tejtermékek: Tehénturó kg. 18-22 lei, juhturó 34-40, vaj 110-120, tehén tej literje 6, tejjel 40-50 lei. Gyümölcs piac: Alma kg. 12-18 lei, dió 18-22, hámozott dió 64-72 lei. Takarmány piac: Széna q. 260-300 lei, szalma 200-220, lóhere 300-330, lucerna 260-280 lei.

= Az egyenértékadó-vallomás feltétel nélkül január hónapban nyújtandó be. A helyegytörvény 16. szakasza értelmében az egyenértékadóra vonatkozó vallomásokat minden évben április elseje előtt, tehát az új költségvetési év kezdete előtt három hónappal kell benyújtani. Ebből tehát arra lehet következtetni, hogy a kimutatást az érdekelteknek már december hónapban kell beadniuk. Általában azonban a vállalatok nagy része január hónapban adja be egyenértékadó-vallomását. A vállalatok saját érdeklükben teszik, ha ezt a vallomást minél előbb, de január hónap folyamán föltétlenül eljuttatják a pénzügyigazgatósághoz. Egyenértékadó vallomást kell tenniük az összes kereskedelmi társaságoknak, valamint a jogi személyiségeknek is, amelyek nem üzleti céllal alakultak, mint jótékonyegyesületek, stb. Az egyéni cégek nem kell egyenértékadó-vallomást beadjanak. A vallomásban fel kell tüntetni a cég, vagy a jogi személyiség összes ingatlan vagyonát, annak külön-külön való feltüntetésével, vagyis utalni kell arra, hogy mennyi ebből a vagyonból a be nem épített terület, mennyi az épület és mennyi a mezőgazdasági ingatlan.

= A román-amerikai külkereskedelmi kapcsolatok elmélyítése. Bucaresti. C. Anghelescu nemzetgazdasági miniszter tegnap fogadta Bernhard Smith amerikai pénzügyi szakértőt, aki azért érkezett Bucarestbe, hogy tanulmányozza, miként volna lehetséges az amerikai piaccal való összeköttetés kifejlesztése.

= Csak készpénz ellenében szállítanak a csokoládégyárak. A csokoládégyárak, amelyek tudvalevőleg kartellbe tömörültek, elhatározták, hogy termékeik árát 40 százalékkal csökkentik. Ugyanakkor úgy döntöttek, hogy új és egységes, az összes gyárakra kötelező eladási feltételeket állapítanak meg. A csokoládégyárak teljesen beszüntették a hitelbe való eladást. Az áruk ellenértékét a rendelés megtételével egyidejűleg kell kifizetni.

AZ EMGE aradi fiókjának közleményei

A gazda hasznos madarai és állati védelméről

Erdőt, mezőt benépesítő állat- és növényvilág egy célú van hivatva szolgálni: a természet életének a fenn tartását. Ha egyik-másik élőlényt posztjáról eltávolítják, akár részben is, ott a természet rendes körforgásában egy bizonyos rendellenesség áll be. Ez a rendellenesség csak egy bizonyos idő múlva észlelhető. Sőt az az ember, akit közvetlenül nem érint annak a rendellenességnek a következménye, nem is veszi észre. Pedig a természet nagy gépezetéből ha hiányzik egy alkatrész, az a gépezet már nem működhet úgy, mint amíg a gép érintetlen volt.

A gazda részére hasznosnak elismert madarak és egyik-másik kártékonynak mondott állatok is igen fontos szerepet töltenek be a természet életében. Például sáskák által elpusztított vidékeken sokkal nagyobb számban és gyakrabban észlelhetők a seregélyek vidám csoportjai. Ha egy gyümölcsösben a szokottnál nagyobb mérvben lépnek fel a faragók, ott a következő télen, ha bár eddig sohasem észleltek harkályokat, meg fognak jelenni és megszüntetik a gyümölcsfákat a pusztító faragókatól.

A gyümölcsfa lombját pusztító szőrös hernyók elpusztító (pusztító) a kék cinke és a kakuk. E két, igen hasznos madár fokozatos apadását eléggé érzik a gyümölcsstermő gazdák. Mert, amíg a kékcinke igazi költőhelye az az erdő, ahol elégséges odu ah az ő rendelkezésére a fészkeléshez, ahol kellő számban elszaporodhat, addig a legtöbb kakuktiókat a nádírgó szokta kiköltetni és felnevelni.

Az erdők letarolása a kékcinkék számát, a nádások eltűnése a kakuk madár nemzetségének a lepadását eredményezte.

Vajon termelhetnének-e egyáltalában gyümölcsöt, ha a szécinke fel nem ismeri a gyümölcsstermelésre már-már katasztrofát hozható káros rovar-inváziót? Ha őt nem sikerült volna kihelyezett fészkelő odokkal és egy-egy jobbszivű gazda által felállított madáretőkkel a kertekbe csalogatni.

A gazdák legtöbb része a lucerna- és heremag termelésének a sikertelenségét az apionok rovására írja, holott annak sikere a növényzet megtermékenyítő poszméhek elegendő számától is függ. Ezeknek a hasznos rovaroknak a száma pedig attól függ, hogy milyen mértékben volt a lucerna és hereföld az egerek-től megtámadva.

A pete-lerakó poszméh nőstény, a tojásait legtöbb esetben a here- és lucernaöledek rakja le, ahol a kikelt nemzedék leéli életét, bebábozik és mint termékenyítő poszméh lát újra napvilágot. A bábállapotban levő poszméh az egerek nyenc eledele, azért van az, hogy a herékben annyi az egérjárat. Az egerek garázdálkodását tekintve az egerésző madarak és állatok. Ott, ahol ez természetes uton nem egyensúlyozható, a természet rendjének a száma hiányos. Azt a gazdának módjában áll szaporítani. Ha egy község területén csak ötven pár cinkét is meg tudnának a gazdák honosítani fészkelő-odukkal, a gyümölcsstermésük legnagyobb részét mentesíthetnék a férgesedéstől és a lehullástól.

Nézzon szét a gazda a kertjében! Ott fog jelentkezni az ehező cinke, nem kér sokat a gazdától, csak egy kevés olajos magvat naponta abból a sokból, amit ő nyár folyamán megmentett. Egy kertből sem volna szabad hiányozni a fészkelő odunak, 35 mm lyukbősséggel és a madáretetőnek. Ne juttatja a gazda, hogy a határ sorfára fészkelő kék- és vörösvércse fészkeit a gyermekek kirabolják. Here- és lucerna-földjére nyár végén helyezzen ki 4-5 mtr. magas fűrészfát az egerésző ölyveknek. Ne vegye észre, ha egy-egy fűrgé menyét, mezei görény, hermelin, róka, vagy macska egerészket a határban. Ezek mind elősegítik azt a megelőzést, amit a januári hideg napokban a kályha pattogó tüze mellett a múlt év javára elkönyvelhet.

**Vérbelegesség és azok
kóros következményei**

**Bőrbetegség — Vérkeringési zavarok
Vízretartás és nagyfokú érrelmeszesedés**

A mai lázas életünkben, amikor gyorsan eszünk, amikor az ember túlerheli magát, ritka, hogy a salaklerakódások ne gyűlnek össze az izmok és idegrostok között, ugyanakkor ne szűkítik meg a véreket, megmérve a tagokat és megmérgezve a vért.

Az Urodonal a székrekedési mérgezés, zsíradék, oxalsav, cholesterol, húgsav, kíméletlenül kitakarodik.

Az Urodonnal a szervek meg vannak védve a vértől és azok működésére nem hat zavarólag.

URODONAL
MEGTISZTITJA A VÉRT
KAPHATÓ GYÓGYSZERTÁRAKBAN ÉS DROGÉRIÁKBAN

CHATELAIN KÉSZÍTMÉNY, MEGBIZHATÓ MÁRKA

AKIT MUSSOLINI FIA AJÁNLÓLEVÉLLEL TÁMOGAT

Abessziniában végez tudományos kutatást Nyáry György dr., az olasz hadsereg állatorvos-hadnagya

Érdekességek a legújabb olasz gyarmat életéből

Közel fél esztendeje él Abessziniában Nyáry István ismert aradi vállalkozó, volt bankfőosztályos fia: dr. Nyáry György állatorvos, mint a trópusi betegségek szakértője, akit az olasz kormány küldött ki annakidején új állomás helyére. Nyáry György dr. egyetem tanulóit Olaszországban végezte és szakmájával a legmagasabb körök elismerését is kiérdemelte. Tujajdonképpen a Duce fiának, Mussolini Brunónak köszönhető, hogy a rohamosan fejlődő olasz gyarmat földjére küldték ki a fiatal aradi orvos-hadnagyot.

Afrikai képeslapok

A csendes V. Babes-uccában felkerestük Nyáry György dr. szüleit, hogy fiuk közel fél esztendő afrikai élményeiről, benyomásairól tudjunk meg valamit. Az édesanya, Nyáry Istvánné fogad és a bevezető szavak után nyomban széterülnek az asztalon a féltve őrzött kincsek: a messzi Etiópiából származó levelek. Ezek a levelek szolgálták adatait Nyáry György dr. induló karrierje felől, ezek a levelek hirdetik egy aradi magyar orvos sikerét a nagyvilágban.

A leveleken kívül képeslapok is kerülnek az

asztalra. Ezek a juliusi utazást festik ajá. Az első Nápolyból való. Innen, ennek a városnak a kikötőjéből indult a "Tevere"-hajó, amelyen Nyáry György dr. is utazott. A második lap Port-Said egyik utkeresztződését mutatja. Amerikai módra fejlődő város, a képen is látható hatemeletes palotákkal és rendőr helyett működő szemafórokkal. A harmadik képeslap Massauanuk teljesen korszerű kikötőjét ábrázolja. Olasz-Eritrea kikötője arról nevezetes, hogy egyike a világ legmelegebb városainak, ahol árnyékban, ventilátor mellett is 43 fok Celsiusot mutat a hőmérő. A negyedik és egyben utolsó képeslap Addis-Abeba, a rohamosan fejlődő abesszini főváros egyik útját, a Viale Mussolini-t tárja szemünk elé. A képen látható villák és paloták már nem a multról, hanem a jövőről beszélnek.

Azán előkerülnek a levelek. Átlag minden hónapban egyszer örvendeztetni meg szüleit egy-egy irásával Nyáry György dr. és sorából, amelyek néhol honvágyat árulnak el, más helyen pedig az elért eredmények föléli jóleső érzést, érdekes, színes képeket nyerünk Afrikának erről a vidékéről, amely néhány esztendővel ezelőtt a világ érdeklődésének középpontjában állott.

Munka a tudomány szolgálatában

Először Asmaráról ír, amely Olasz-Eritrea fővárosa és Massauától 3 órányi távolságra fekszik. Az út gyönyörű. Három óra alatt 2300 méteres az emelkedés a tengerparttól. Asmarában tehát az éghajlat már nem elviselhető. A város európai jellegű. Innen indult tovább Nyáry György dr. Addis-Abeba. Az utazás autókka kísérték és hat napig (!) tart. És bármennyire is változatos a táj, amerre a gépkocsi elhalad, mégis fászfutó a közel egy hélig tartó út. Van egy másik autójárat, amelyen csak három nap a távolság, azonban ezek az autókavánok éjjel-nappal száguldanak. Asmarából öt naponként 20—25 gépkocsi indul el az abesszini főváros felé. A viptdíj 1500 lira. Addis-Abebaról megjegyzi Nyáry György dr., hogy jelenleg még jóval kisebb mint Asmara, de rövidesen túl fogja szárnyalni. Az olasz hódítás óta nagymérvű haladás tapasztalható a négyes egykori székvárosában, amely 2600 méternyi magasságban fekszik a tengerszint fölött.

A fiatal orvos csak kevés ideig maradt Addis-Abeba. Működését néhány hónapig Addisban kell folytatnia. Adda szép fő partján terül el. Mindössze 35 kilométernyi távolságra van Addis-Abebatól. Ez a városka volt Hajlé Szelasszié üdülőhelye.

Nyáry György dr.-t, hála a jó ajánlóleveleknek, mindjárt bizalommal fogadják. A bizalmat és megbecsülést ki is érdemelte, mert nehéz és felelősségteljes munkája van. Naponta közel ezer katonának kell megvizsgálni, kétféle okmányt eljuttatni.

nie és az állatok egy részét boncolás végett az állatorvosi hivatalba küldeni. De nem csak Addisban van dolga, hanem a környéken is. És a környék, az őszi esőzések megszűnése előtt különösen barátságatlan. Rohanó patakok, meredek sziklák, nyakig érő sár jellemzik az utat, amelyet jöhetően kell megenni. Gyakorlat a 10—15 napos terepszemlék is! De mindezeket a közelebbiek szívesen végzi az Aradrói ejszármazott fiatal orvos. Mint leveleiből künik: jól érzi magát, rendes fizetés, kap (2200 lira a hadnagyi javadalmazás, amelyből lehetőségek ezer líránál többet elkölteni olyan helyen, ahol sem ujság, sem villany, sem rádió nincs.)

És a bennszülöttek

Egyes sorokban ír új hazája jellegzetességeiről. Abessziniában nincs reggeli és esti szürkület. Teljesen átmenet nélkül világosodik és sötétedik. Az esős évszakokban úgy esik, mintha dézsából öntenék. Ellenben a szárazság idején esőnek nyomma sincs. Szeptember végén, amikor az esőzések befejeződnek, nagy ünnepeket tartanak. Az idén szeptember 27-re esett az ünnep. Öt ezer gyarmati katona (ascari) vonult fel szin pompás nemezei viseletben. Fejükön vörös "tarbust" viseltek hosszú foltal. Dereuk köré fekete-vörös sál csavarodott. Ojdaikon hatalmas görbe kard világlát és szédületes mutatványokkal kápráztatták el a közönséget. Minden törzs más és más mutatvány-

nyal szerepelt. Ezek között a legérdekesebb a galla-törzsé volt, amely a hénák és a kutyák hatását utánozta az ünnepi "müszorszámok" között.

A bennszülöttekről nincs jó véleménye Nyáry Györgynek. Tisztátalanok és alátomosak. A bennszülött nőkről csak annyit ír, hogy hajukat vajjal kenik be vastagon, amely a nagy melegben megavasodik és egyáltalában nem terjeszt kellemes illatot.

Nyáry doktornak fő szórakozási lehetősége a páfalon. De ennek hangjánál sem lehet elfeledni a kultúra egyéb kellékeinek hiányait. Az élet nem olyan változatos, mint Európában, de egy fiatal orvos számára ez exotikumok is sok érdekességet jelentenek.

Érdekes például az, hogy még ebben az országban is találhatók magyarok. Nyáry György dr. kedővel is találkozott. Az egyik nem minden napi karriert befutott ember. Neve Gajdács Károly, aki a tótkomlói evangélikus esperes fia és akiről az abesszini háború idején érdekes cikket írt az Aradi Közlöny. Ma már ő is hetven felé jár öregur. Körülbelül három év-zede él künn Abessziniában, mint műkiönmő vadász. Addis-Abeba van neki van a legkeresettebb állatkiönmő-üzlete és nagy kegyben volt annak idején a négusnál is. Olyan kiönmő a mesterségében, hogy jobb kiönmőt állatokat vettek meg tője a British Muzeum részére. A másik magyarral egy állatvásáron ismerkedett meg dr. Nyáry György. Ennek már sokkal prózább foglalkozása van. Lókupec és Elekéről származott Etiópiába. A neve Kovács János. Bővebbet nem tud róla.

Ezeket tartottuk érdemesnek kivonatolni a levelekből, amelyeknek legutóbbika szomorú ujságot hozott a szülői házhoz. Nyáry György dr. ugyanis csak husz hónap eltelté után jöhet haza, csak 1941-ben kap hosszabb szabadságot. Addig folyamatosan ott kell lennie egy másik világrész legendák bavesző fensikjain egy aradi magyar fiúnak és harcolnia a tudomány fegyverével az általános emberi kultúra és civilizáció érdekében.

GELLÉRT LÁSZLÓ

Rádióműsor

— Romániai időszámítás. —

SZOMBAT, JANUÁR 6.

Bucuresti, Radio-Romania. 12: Időjelzés, vizárlásjelentés, háztartási és orvosi tanácsok. 12:40: Gica-Ionescu Gaida zenekara. 13: Időjelzés, sportközlemények. 13:10: A zene folytatása. 13:40: Vokálzene lemezek. 14: Hírek. 14:20: Lemezek. 15: Művészeti és kulturális közlemények.

Radio-Romania. 18: Az Országör szervezet órája. 19: Időjelzés, időjárásjelentés. 19:02: Dráma és zenekronika. 19:17: Suder szerzeményei. 19:50: Hírek magyarul.

Bucuresti, Radio-Romania. 20: Gala Galaction tanár előadása Jordán vizéről. 20:15: A rádió szalonzenekara. 20:45: Hírek. 21: Rádióposta. 21:15: A zene folytatása. 21:45: Tánclemezek. 22:10: Hírek, sportközlemények. 22:30: A vilké zenéje lemezek. 23: Román népzene lemezek. 23:45: Hírek külföldre franciául, németül, angolul és olaszul.

Budapest I. 9:45: Hírek. 11: Egyházi ének és szent beszéd. 12:20: Görögkatolikus istentisztelet. 13: 20: Időjelzés, időjárás- és vizárlásjelentés. 13:30: Az Operaház zenekara. 14:45: Hírek. 15: Hang lemezek. 16: Bábjáték. 16:45: A rádió szalonzenekara. 18: Hírek. 18:15: Római kocsmákban. K. Matyók Klára előadása hanglemezekkel. 18:50: Bálint Zoltán magyar nótákat énekel. Kiséri Kiss Lajos és cigányzenekara. 20:15: Hírek. 20:25: Sporteredmények. 20:30: Károlyi Gyula zongorázik. 21:05: Külügyi negyedóra. 21:20: Zenekari hangverseny. 22:40: Hírek, időjárásjelentés. 23:10: Albert vonósnégyes. 23:45: Tánc lemezek. 24: Hírek német, olasz, angol és francia nyelven.

Budapest II. 12:15: Vidák József cigányzenekara. 16:05: A rádió szalonzenekara. 18:15: A Szocialis Műszótársulat előadása. 19:45: Mezőgazdasági előadás. 21: Hírek. 21:20: A világ városai: Peking. Kovrig János előadása. 21:50: Pertis Pali cigányzenekara muzsikál. 22:45: Időjárásjelentés.

Belgrad. 12: Népdalok. 13:45: Rádiózenekar. 18: Közvetítés egy templomból. 19:15: Mokranjac ének. 18:35: Lemezek. 20:40: Népdalok. 21:30: Karácsonyi hangjáték. 22:50: Lemezek.

VASÁRNAP, JANUÁR 7.

Bucuresti, Radio-Romania és Radio Bucuresti. 9:55: Istentisztelet közvetítése a patriarchatus

templomból. 11.15: Szalonzene. 13: Időjelzés, vizállásijelentés, sport és vegyes hírek. 13.15: Déli hangverseny. 14: Rádióújság. 14.20: Bucur Rodica és Bojenescu Alexandru énekel. 14:50: Előadások, művészeti és kulturális hírek. 15: Mezőgazdasági hírek és tanácsok. 15.15: A falu órája. 16.15: Katonai előképűs hírek. 16.30: Hanglemezek. 17.15: A Munka és Jókodv mozgalom órája. 18.15: Időjelzés, időjárásjelentés. 18.17: Katonazene. 19: A hétről. 19.15: Szindarab előadás. 20 A Luceafaru tánczenekar hangversenye. 20.45: Rádióújság. 21: A tánczene folytatása. 21.30: Különböző népek tánca és dala hanglemezeiről. 22.30: Román táncok és dalok hanglemezeiről. 23: Szórakoztató zene lemezeiről.

Budapest I. 9.45: Hírek. 10: Istentisztelet az ungvári görögkatolikus templomból. 11: Református istentisztelet a Kájvia-téri templomból. Prédikál Ravasz László dr. püspök. 12: Római katolikus egyházi ének és szentbeszéd a Várplébánia templomból. A szentbeszédet dr. Beresztóczy Miklós pápai kamarás mondja. 13.20: Időjelzés, időjárás és vizállásijelentés. 13.30: Katonazene. 14.45: Hírek. 15: Hanglemezek. 16: Gazdasági előadás. 16.45: Szalonötös. 17.30: A szén. Közművelődési előadás. 18: Hírek. 18.15: Wexelgartner Egon Chopin-műveket zongorázik. 19.05: Farkas Béla cigányzenekara. 18.20: Sporteredmények. 19.45: Új magyar utazás Lajos előadása. 20.15: Hírek. 20.25: Villanyfényvél. Hangjáték. 22.40: Hírek. Időjárásjelentés. 23.10: Beszkárt-zenekar. 24: Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 0.20: Bura Sándor és cigányzenekara.

Budapest II. 12.15: Sárközy Gyula cigányzenekara. 16.05: Jazzdalok és táncszámok hanglemezeiről. 20: Farkas Béla cigányzenekara. 20.30: Szélgjegyzetek. „Az ember tragédiája”-hoz. Bory István előadása. 21: Hírek 21.20: Zenekari művek hanglemezeiről. 22.35: Időjárásjelentés.

Belgrád. 10.50: Lemezek. 14.40: Hírek. 15: Lemezek. 17.15: Népies műsor. 19.15: Rádiózenekar. 20.10: Hírek. 20.40: Orosz dalok. 21.10: Rádiózenekar. 21.30: Testőrzene. 22.30: Hírek. 22.50: Ném. dalok. 23.50: Táncczene.

HÉTFŐ, JANUÁR 8.

Bucuresti. Radio-Romania és Radio-Bucuresti. 12: Időjelzés, vizállásijelentés, háztartási és egészségügyi tanácsok. 12.10: Hanglemezek. 13: Időjelzés, sport és vegyes hírek. 13.10: Déli hangverseny. 14: Rádióújság. 14.20: A hangverseny folytatása. 15: Művészeti és kulturális hírek. 19: Időjelzés, időjárásjelentés. 19.02: Orvosi krónika. 19.17: Énekkoncert. 19.50: Hírek magyarul. 20: Előadás. 20.20: Hanglemezek. 20.45: Rádióújság. 21: Táncclemezek. 22: Rádióújság, sporthírek. 23: Könnyű zene. 23.45: Francia, német, angol és olasznyelvű hírek.

Budapest I. 7.45: Torna, hírek, hanglemezek, étrend, közlemények. 11: Hírek. 11.20: és 11.45: Felolvasás. 13.10: Jeney Klára, az Operaház tagja énekel, zongorán kíséri Dankó Ajadár. 13.40: Hírek. 13.55: Papp Románé, Szentgyörgyi Erzsébet zongorázik. 14.20: Időjelzés, időjárás és vizállásijelentés. 14.30: A rádió szalonzenekara. 15.30: Hírek. 17.15: Diákféltóra. 17.45: Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 18.15: Szórakoztató hanglemezek. 18.40: Szülők iskolája. Roder Pál tanügyi főtanácsos előadása. 19.05: Ungvári hangulat. Hankiss János dr. egyetemi tanár előadása. Hangfelvétel. 19.30: Ungvári est. 20.15: Hírek. 20.25: Az ismeretlen Dél-Itália. Kardos Tibor dr. utirajza. 20.55: Lakatos Gyula és Lakatos Vince cigányzenekara. 21.35: Schubert négykezes zongoraművei. 22.20: Színésztréfák. Kürthy György előadása. 22.40: Hírek, időjárásjelentés. 23.10: A Magyar Revü tánczenekar játszik. 23.25: A Middas olasz énekegyüttes műsora. 24: Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 0.25: Balázs Kálmán cigányzenekara.

Budapest II. 20.30: Német nyelvoktatás. 21: Hi-

rek. 21.20: Hunyadi János énekel. zongorakísérettel. 21.50: Danzig a magyar történelemben. Felolvasás. 22.20: Hanglemezek. 23: Időjárásjelentés.

Belgrád. 10.50: Istentisztelet. 13: Ném. dalok. 13.45: Rádiózenekar. 15: Karének. 18.45: Népies zene. 19.20: Lemezek. 20.40: Ném. dalok.

KEDD, JANUÁR 9.

Bucuresti. Radio-Romania és Radio-Bucuresti. 12: Időjelzés, vizállásijelentés, háztartási és orvosi tanácsok. 12.10: Hanglemezek. 13: Időjelzés, sport és vegyes hírek. 13.10: Déli hangverseny. 14: Rádióújság. 14.20: A hangverseny folytatása. 15: Művészeti és kulturális hírek. 19: Időjelzés, időjárásjelentés. 19.02: Művészeti krónika. 19.17: Különböző népek táncai hanglemezeiről. 19.48: Hírek magyarul. 20: Előadás. 20.20: Hanglemezek. 20.45: Rádióújság. 21: Zenekari hangverseny. 22: Rádióújság, sporthírek. 22.15: Táncczene. 23.45: Francia, német, angol és olasznyelvű hírszolgálat.

Budapest I. 7.45: Torna, hírek, hanglemezek, étrend, közlemények. 11: Hírek. 11.20: és 11.45: Felolvasás. 13.10: Lakatos Flóris cigányzenekara. 13.40: Hírek. 14.30: Rendőrzene. 15.30: Hírek. 17.10: Asszonyok tanácsadója. 18: Hírek szlovák és orosz nyelven. 18.15: Tóbiás Kornél dr. előadása. 18.40: Szalonzene. 19.45: Horváth Henrik dr. előadása. 20.15: Hírek. 20.25: Látogatás a Gregus-díj nyertes Uray Ti-vadarnál. 20.45: Milan Dimitrijevic hegedül. 21.15: Kosztolányi Dezső versfordításából előad Simonffy Margit. 21.45: Sára Elemér cigányzenekara. 22.40: Hírek. 23.10: Budapesti Hangverseny Zenekar. 24: Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 0.20: Táncclemezek. 1.05: Hírek.

Budapest II. 18.45: Mezőgazdasági félóra. 19.15: Francia nyelvoktatás. 20.25: Hanglemezek. 21: Hírek. 21.20: Hanglemezek. 22.35: Időjárásjelentés.

APRÓHIRDETÉSEK

A 69094. számú, 1938 július 18-án megjelent miniszteri rendelet alapján az apróhirdetések ára a következő módon állapított meg: **Alkalmazást keresők, elveszett, eltűnt egyének, vagy tárgyak hirdetése, fürdő és gyógyhely hirdetések szavankint 1 leu. Egyéb apróhirdetés szavankint 2 leu.** A fenti rendelet értelmében az apróhirdetések ára előre fizetendő.

ALKALMAZÁST NYER

Jóillőző mindenest keresek bizonyítvánnyal. Str. Iosif Vulcan 3. 297

Munkásnök felvétetnek. Barthmes cukorkagyár. Str. Filipescu 40.

Mindenös főzőnö felvétetik. Bul. Carol 32. földszint. 307

LAKÁS

Keresek jó, különbejáratu szobát, ahol a házban kis autómot is elhelyezhetném. Cimeket a kiadóba kérek. 309

Négyszobás, összkomfortos lakás azonnalra is kiadó. Bul. Carol 37. 5534

Kiadó azonnalra elegánsan bútorozott szoba fürdőszobahasználattal. Cím: Löbl lapirődjában. 315

Elegáns, bútorozott, uccai szoba földszinten, főbejárattal, kiadó azonnalra. Str. Consistorului 29. 313

Kiadó a Malul Muresului 2. sz. házamban levő kétszobás, földszintes, uccai, modern lakás azonnalra. Dr. Anghel. 306

Négyszobás, fürdőszobás, összkomfortos új aradi ház, szép kerttel, kökerítéssel olcsón eladó. Cim a kiadóban. 5746

VÉTEL - ELADÁS

Eladó: egy jókarban levő vas fürdőkád, egy tűzhely (sparhed) és ugyanott kiadó: egy szép, világos, uccára nyíló, cementszett, nagy pince. Értekezni: Str. I. Vladimirescu 17-19. sz. alatt, a házmesternél. 300

Vadonatui szmoking, angol szövötből, középtermetre eladó. Str. Eminescu 35., első emelet, aító 11.

100 hektó paulisi óbor, 12.50 maligános, olcsón eladó Bisztriczky-nél. Ghioroc. 314

Salgóné

Cal. Banatului és Avram Iancu-ter sarok Keres megvétele megblóli részére bútorokat, seylonokat, gyári és perzsa szőnyveket, ezüstműt, antik ékszerket, dísztárgyakat, varró- és írógépeket. stb. 5473

Nutriabört, jó állapotban levőt keresek megvétele. Cimeket az Aradi Közöny kiadója kérek.

Veszek használt kerékpárt varrógépet és gyormekkoszt. Eladók viszonteladónak is zseblámpát és rádióelemet, eredeti, gyári áron. Motorica, Cal. Banatului 10. szám. Telefon: 21-92.

Autót keresek megvétele. kis fogyasztást. lehet nyitott is. Mészárik József. Páncota. 284

PUHA ÓLMOT VESZÜNK

Cim a kiadóban.

EZÜST TOALETIKÉSZLETET, valódi perzsaszőnyveket keresek megvétele. Comisio biz.-üzlet, Dacia-kávéház mellett. 316

KÜLÖNFÉLÉK

Aranýóra, női, karkötő, a Gloria korcsolyapályán elveszett, Becsületes megtaláló illő jutalomban részesül. Iuliu Sandor, viñanygyár. 312

Máté műhímző ajouroz, tamburoz, hímmez, kelengyéket monogrammoz gépen, Készít gombokat minden nagyságban, a legújabb fazonban. Arad, Str. Eminescu 20-22., az udvarban, a kapuval szemben. 302

Vállalkozáshoz 6 hónapi visszafizetésre 12.000.— lei kölcsönt keresek. Tőke 50 százalék haszonnal garantálva. Cimeket a kiadóba kérek „Csendentárs” jellegre. 298

INGATLAN

Színház közeleben

emeletes, masszív ház, részben parkettás, fürdőszobás lakással, üzlettel, 120 ezer jövedelemmel, 1 millió. — Villanegyedben hároméves új villa, 2 darab összkomfortos lakással, 550 ezer. Ugyan ott, minden kényelemmel felszerelt új villa, négydobás, összkomfortos lakás, 620 ezer. — Bul. Reg. Ferdinand közeleben masszív, emeletes ház, 16 lakással, 1 millió 300 ezer. — Színház közeleben masszív magánház, négydobás, összkomfortos lakás, 475 ezer. — Belvárosban masszív ház, 4 darab üzlet-helyiséggel, háromszobás, fürdőszobás lakással, 620 ezer. Ugyanott jó ház, 2x3 szobás, fürdőszobás lakással, részben parketta. 500 ezer. — Piac közleiben új ház, 6 lakás, részben fürdőszoba, 550 ezer. — Autóbussmegálló mellett jó ház, 2x2 szobás lakással, nagy gaboramagtárral, 16 darab jószágra állállóval, 700 négyszögletes területtel, 550 ezer. — Főtéri bérpalota, 2. 4 szobás összkomfortos lakásokkal, félmillió jövedelemmel, 4 millió. — Értékes uccában ötlakásos ház, részben fürdőszoba, mélyen leszállított áron, 420 ezerért eladók.

H a á s z

Ingatlanforgalmi Irodája Arad
Str. Eminescu 20-22.
Telefon: 22-24.

HATSCHEK
INGATLANFORGALMI IRODA
Arad, Bulev. Carol 46 (Lakás ugyanott)
TELEFON: 26-95
Előnyös ajánlatok:

4 millió: belvárosi emeletes bérház, 20 központi lakás, mind elő, fürdő, cselédszobás, parkett, jó hozam. — 3.500 ezer: városházához közel emeletes bérház, modern, komfortos lakások, kalorifer, nettó 6 százalék hozam. — 3 millió: piactéri emeletes bérház, üzetek, nagy front, 270 ezer hozam. — 2.100 ezer: Metianu-nál, emelet, tizl. renovált bérház, nagy telek, 178 ezer főv. — 1.600 ezer: Consistorului-uccánál emeletes sarokház, 2x3, 4x2, 2x1 szobás, mind elő, fürdőszobás, parkettás, 5 kislakás, 600 öl kert, jó főv. — 950 ezer: Sugáru-nál ötlakásos, alapincézett, fürdőszobákkal, — 850 ezer: színházhoz közel emeletes bérház, 2 üzet, 1 nagylakás, több kis bérlemény, jó főv. — 800 ezer: központban, 2x3, 4x2 szobás, tel. lakás, részben fürdőszobás, jó hozam. — 720 ezer: Gloria-pálya táján üzletes sarokház, 5 lakás, jó főv. — 680 ezer: Horia-uccánál félemeletes, 4. 3 és 2 szobás, fürdőszobás lakások, nagy kert, — 600 ezer: villanegyedben, új, négydobás, hallos, szuterén, ház, lakás, kert, kedv. tiz. felt. — 580 ezer: központban félemeletes, üzletes ház, nagy front, nettó 10 százalék hozam. — 500 ezer: Sugáru-nál 10 lakásos, 52 ezer hozam. — 450 ezer: központban 4 lakásos, cca 10 százalék hozam, pince, közművek. — 420 ezer: Dir. CFR-nél renovált, masszív ház, 1x3, 2x1 szobás, kompl. lakás, fürdősz., kert, pince, jó hozam. — 380 ezer: ref. templomnál háromszobás, elő, fürdősz., külön kislakás, 180 öl kert. — 340 ezer: a tűzoltóságnál, föuton, 6 lakásos, közműves, telekárban. — 300 ezer: III. kerületi, alapincézett, 1x2, 5x1 szobás lakás, kettős telek, nagy kert, jó hozam, 230 ezer: föuton magasföldsztes, új 2 lakásos, 200 öl kert, essig. rollók. — 220 ezer: belvárosi emeletes, 3 lakásos bérház, összközművek, 18 ezer hozam. — 200 ezer: Seminariumnál 4 lakásos, 24 ezer hozam. — 190 ezer: Obornál új, üzletes, alapincézett, 2 szobás, elő, fürdőszoba helyiség, görödnyök. kert. — 160 ezer: Márhessi és Ratu-uccák szögletében háromlakásos bérház, 400 öl gyümölcsös, telekárban. — 150 ezer: II. ker.-ben kétszobás, 140 öl kert. — 125 ezer: pernyárai kétlakásos, 300 öl gyümölcsös. — 95 ezer: ugyanott kétszobás, kis kerttel. — Kölcson betáblázásra.

Központi fűtés
és melegvizes háromszobás modern lakás azonnalra
kiadó, Str. Cloșoa 11. 3

Legújabb jelentéseink:

„Kivánatos hármasszövetségről“ ír az olasz sajtó

Csáky gróf magyar külügyminiszter velencei látogatásával kapcsolatosan

Róma. (Rador.) A Stefani hírszolgálati iroda jelenti: A lapok nagy cikkeiben foglalkoznak Csáky István gróf magyar külügyminiszter olaszországi látogatásával, valamint Ciano gróf olasz külügyminiszterrel történő találkozásával. A Tribuna többek között azt írja, hogy

ma, amidőn a háború Magyarországot új határokkal hozza érintkezésbe, azzal az Olaszországgal való barátság, amely a háborús konfliktus lokalizálása érdekében oly eredményesen munkálkodott, különös jelentőséggel bír.

Olaszország dunamedencei és balkáni elhivatottsága szélesebbkörű kölcsönös megegyezés létrehozatala felé irányuló törekvése alapján. Ezt a ténnyt a legjobban a magyar-jugoszláv barátság igazolja, amelynek létrehozatalában Olaszországnak jelentős része van. Így tehát:

ha ismeretlen veszedelmek mutatkoznak a horizonton, semmi sem érhetőbb, minthogy Olaszország nagy elégtellességgel veszi a baráti kapcsolatok kiszélesítését.

A megbeszélések, melyeket a külügyminiszterek lefolytatnak, baráti légkörben kerülnek lebonvításra és

a megbeszélések során többek között minden bizonnyal szóba kerül Magyarország és szomszédai között fennálló kapcsolat is.

A velencei tárgyalások tehát alapvető fontossággal bírnak egy körzet szempontjából, mely meg kell őrizze az esetleges fenyegető körülményekkel szemben nyugalmat és biztonságot.

A Giornale d'Italia Csáky magyar külügyminiszter látogatásával kapcsolatban a „kivánatos hármasszövetség“ről ír. A magyar-jugoszláv politikai megegyezésre, amely tökéletesíti az olasz-magyar és az olasz-jugoszláv egyezményt, mindenki úgy érzi, hogy parancsoló szükség van és ez elől kitérni nem lehet. Ha Belgrád teljes akciószabadsággal rendelkezne Magyarországnak irányában, nagy a hármasszövetség hamarosan konkrét valóság lenne, amely a béke érdekében volna fontos.

Velence. Csáky István gróf magyar külügyminiszter pénteken a déli órákat a Danielli-szállóban töltötte, majd délután megtekintette Velence nevezetességeit. Ciano gróffal való megbeszéléseire szombaton kerül sor a Danielli-szálló fogadásai termében. Ciano gróf egyébként szombaton ebédet ad vendége tiszteletére.

Megváltozott a „munkabeosztás“ a nyugati hadszíntéren

Eseménydús nappalok, csendes éjjelek a franciá-német határon lévő arcvonalon

Páris. A francia nagyvezérkar jelentése szerint mindkét részről járőrtevékenység volt.

Berlin. A német harctéri jelentés a következő: A nyugati arcvonalon csekély és egyes helyeken valamivel élénkebb tűzérési tevékenység volt. A német légi erők tervszerűen folytatták Anglia és Franciaország felett a felderítő repüléseket.

Berlini jelentés közli, hogy a francia tüzezés csütörtökön ismét lőtte Schneberg és Hammersberg német városkát. A német gyalogsági utagek az ellenség sáncmunkálatait zavarták az apachi pályaudvarnál és milcheni erdőben.

Londonból jelentik: Az angol hírszolgálati minisztérium részletes jelentést közöl a nyugati hadszíntérről és ismerteti egy francia katonai szakértő részletes beszámolóját, aki megállapítja, hogy az utóbbi napokban rendkívül heves tűzérési tevékenység folyt. Legtöbb 200 kilométeres arcvonalon erős mozsár-ágyú-tűzelés volt, ugyanakkor pedig több helyen erőteljes kézigránát tűz élénkítette a hadszínteret.

Az 6-év utolsó napján kölcsönös járőrtevékenység volt, amelynek során közelharcra került a sor. Tulzás nélkül megállapítható, hogy ebben a küzdelemben 2500 ember vett részt mindkét részről 1200—1300 katonára. A Vogezelekben egy francia járőrat két kilométernyire hatolt be a német védelmi vonal hálgzatába és megállapították, hogy itt csak rendkívül gyenge őrségek állnak, amelyek között széles részek adódnak. A francia katonai szakértő szerint a nyugati hadszíntéren a hadászati irányelv újabban teljesen megváltozott, mert eddig csak éjszaka volt tevékenység, a sötétben tapogatóztak az őrségek. Most ellenkezőleg, a nappalok mozgalmasak, az éjszaka nyugodtan telik el. A légi tevékenység is megélénkült mindkét részről.

Több gép szállott fel, úgy a francia, mint a német állások mögött és a felderítő repülések közben 3 német Messerschmidt-gép bekerített egy francia gépet. A francia repülőgép géppuska-kezelőjét golyó érte, a megfigyelő eldőlnyő segítségével leszállt. A megsebesült repülőgép sikeresen kitérte az ellenséges repülőgépek gyűrűjéből és lángban álló gépét a francia vonalak mögött szállította le. Bár súlyos égési sebeket szenvedett, mégis visszatért a gépmadarhoz, hogy értékes fényképfelvételeit megmentse.

Több helyen orosz területen harcol a finn haderő

Helsinki. A finn haderő mindenütt sikeresen folytatja ellenámadását a szovjet csapatok ellen. A londoni finn követség ma megerősítette azt a híradást, hogy

a finn katonaság már több helyen orosz területen harcol.

A kareliai félszigeten két orosz támadást vertek vissza, a keleti határon pedig járőr-tevékenység volt. Ezen a harctéri szakaszon

a finnek már 20—25 kilométer mélységben orosz területen állnak és folytatják előnyomulásukat.

Helsinki. (Rador). A finn katonai szakértők megállapítják, hogy a motorizálás, ami egy modern hadseregnél rendkívül fontos, igen győnge a szovjet hadseregnél. Ismeretes, hogy a szovjet haderő igen sok rohamkocsit veszített el, mert azoknak olyan területen, mint Finnország, nem használhatja.

A finnek kezébe került motoroskocsik megvizsgálása alkalmával kiderült, hogy azok szerkezete hibás. A szovjet szabotázsról beszélt, holott tulajdonképpen arról van szó, hogy a gépesített járművek igen győnge minőségűek.

Lemondott az angol hadügy- és tájékoztatásügyi miniszter

A Német Távirati Iroda feltűnéstkelő közlése

Amszterdamból jelenti késő éjjel a Német Távirati Iroda: Mint a Reuter hírszolgálati iroda különjelentésében közli, Hore Belisha hadügy- és Mac Millen tájékoztatásügyi miniszter lemondott. Hadügyminiszterre Stanley eddigi kereskedelemügyi minisztert, tájékoztatásügyi miniszterre Sir John Reethet nevezték ki, míg kereskedelemügyi miniszter Duncan lett. A hírt lapzárták. London nem erősítette meg.

Berlinben nem tudnak Molotov látogatásáról

Berlinből jelentik: Külföldön különböző hírek terjedtek el arról, hogy Molotov, a Szovjet külügyi népbiztosa a közeli napokban Berlinbe utazik. Berlini politikai körökben kijelentik, hogy Molotovnak erről a szándékáról semmit sem tudnak.

Allandó angol repülőgép-őrjáratok akadályozzák a német légi egységek aknakerakó tevékenységét

London. Az angol tájékoztató minisztérium közlése szerint a brit légihaderő egységei ismét felderítő utat tettek Északnémetország felett és allandó őrjáratokkal tartják szemmel a helgolandi öbölben lévő német vízrepülőgép-támaszpontokat. Ezt az őrjárat-szolgálatot allandósították és — mint az Evening Standard legutóbbi számában írja — valósággal lehetetlenné tették a német légihaderők aknaelhelyezési tevékenységét. A német gépek nem veszik fel a küzdelmet a hatalmas angol egységekkel amelyek nagy hatékonysággal helyhez rögzítették az ellenfél gépeit.

Februárban magyar-jugoszláv gazdasági tárgyalások kezdődnek Belgrádban

Belgrád. Andres jugoszláv kereskedelemügyi miniszter a sajtó képviselői előtt nyilatkozott, a röviddel ezelőtt megkötött jugoszláv-francia kereskedelmi egyezményről, valamint a régebbi jugoszláv-német egyezmény kiegészítéséről, majd kijelentette, hogy február folyamán magyar kereskedelmi és gazdasági küldetés utazik Belgrádba, hogy a márciusban lejárató jugoszláv-magyar kereskedelmi egyezmény megújítására vonatkozóan tárgyalásokat folytasson le.

Japán jóviszonyt akar az Egyesült Államokkal

Tokióból jelentik: A Yomuri című lap örömmel ad kifejezést afelől, hogy a szovjet-japán viszony megjavult és azt reméli, hogy Oroszország ezt nem fogja arra felhasználni, hogy megrosszabítsa Japán viszonyát az Egyesült-Államokkal. A Kokumin című lap ezzel szemben borúlátóan ítéli meg a japán-amerikai viszony alakulását. A Chugai című lap szerint Abe miniszterelnök helyét rövidesen Ugaki tábornok foglalta el.

LAPZÁRTA:

LONDON. Az Egyesült-Államokba érkezett jelentések szerint az USA kormánya lefoglalta azt a nemzet tartályhajót, amely több mint negyedmilliárd le értékű ásványi olaj rakományával a háború kitörésekor a bostoni kikötőben keresett menedéket. A 4700 tonnás hajót egy perrel kapcsolatosan foglalták le, ugyanis a hajó egyik tisztje hátralekötés miatt peres eljárást indított.

KAIRÓ. Egyiptom miniszterelnöke a földraizai társaságban előadást tartott, amelyben ismertette azokat a szempontokat, amelyek Egyiptomnak a szövetségesekhez való viszonyát megokolják. Hangsúlyozta, hogy a szövetségesek tengeri hadereje biztosítja Egyiptom összeköttetéseit és általában London és Páris biztonságát nyújt az országnak.

MOSZKVA. Holnap indul meg a berlin-moszkvai légiárat utvonala a közlekedés. A szovjet kormány a legjobb pilótákat állítja szolgálatba ezen a vonalon.

DUBLIN. Dr. Hyde, Írország elnöke szentesítette azt a törvényt, amelynek értelmében a kormány felhatalmazást nyer mindazon személyek kényszerfelhelyezése valószínűsítésére, akiknek tevékenységük veszélyes az állam szempontjából. Ezek a személyek nem kerülnek bíróság elé. A rendőrség a fenti törvény alapján előreláthatólag már a legközelebbi jövőben őrizetbe veszi az ir köztársasági hadsereg vezetőit.